

Raportul cu privire la realizarea Planului de acțiuni pentru anii 2024-2025 privind implementarea Programului Național de control al cancerului pentru anii 2016-2025

Programul național de control al cancerului pentru anii 2016–2025 reprezintă un document de politici publice pe termen mediu, care stabilește prioritățile Guvernului orientate spre implementarea strategiilor inovatoare menite să reducă povara cancerului în Republica Moldova.

Cancerul continuă să reprezinte una dintre principalele provocări de sănătate publică în Republica Moldova, afectând anual mii de persoane și familiile acestora.

În vederea consolidării capacităților naționale în domeniul controlului cancerului și asigurării accesului echitabil la servicii oncologice moderne, Ministerul Sănătății a solicitat Agenției Internaționale pentru Energie Atomică (IAEA) realizarea unei evaluări.

În acest context, în perioada 10-14 noiembrie 2025, 23-27 ianuarie 2026, în Republica Moldova a fost desfășurată Misiunea integrată de evaluare a capacităților și necesităților în controlul cancerului – analiza imPACT cu participarea experților internaționali ai Organizației Mondiale a Sănătății, Agenției Internaționale pentru Cercetare în Domeniul Cancerului, Agenției Internaționale pentru Energie Atomică și Spitalul St. Jude Children's Research Hospital.

Evaluarea imPACT a oferit o analiză comprehensivă a capacităților și necesităților naționale în domeniul controlului cancerului, acoperind domenii esențiale precum: prevenția, depistarea precoce, diagnosticul, tratamentul, îngrijirea paliativă, educația și formarea profesională, precum și siguranța în radioterapie. Concluziile și recomandările formulate în cadrul acestei evaluări au constituit baza pentru elaborarea Programului Național de Control al Cancerului pentru anii 2026–2030, orientând deciziile de politici și prioritățile investiționale în domeniul oncologic.

Principalele rezultate și recomandări ale misiunii imPACT:

Prevenția:

În Republica Moldova sunt realizate eforturi importante pentru creșterea nivelului de conștientizare a populației privind impactul stilului de viață nesănătos asupra riscului de cancer. Cu toate acestea, măsurile de reglementare rămân limitate. Îngrijorările legate de opoziția potențială a unor industrii au încetinit progresul în implementarea unor politici bazate pe dovezi, cum ar fi etichetarea nutrițională clară a produselor alimentare, restricțiile de marketing pentru produse nesănătoase sau măsurile menite să reducă disponibilitatea și accesibilitatea acestora.

Acțiuni recomandate

1. Reducerea consumului de tutun

- accelerarea implementării integrale a prevederilor Convenției-cadru a OMS pentru controlul tutunului și asigurarea aplicării stricte a acestora;
- dezvoltarea serviciilor specializate pentru renunțarea la fumat, care să includă consiliere și, după caz, tratament farmacologic.

2. Reducerea consumului de alcool

- majorarea accizelor pentru băuturile alcoolice;
- introducerea și aplicarea unor restricții cuprinzătoare privind publicitatea la alcool, inclusiv în mediul online și pe rețelele sociale;
- limitarea disponibilității fizice a alcoolului prin reducerea orelor de comercializare.

3. Reducerea alimentației nesănătoase

- adoptarea și implementarea politicilor menite să promoveze produse alimentare și băuturi mai sănătoase, reducerea grăsimilor saturate și taxarea băuturilor cu conținut ridicat de zahăr;

- introducerea sistemului de etichetare nutrițională frontală (front-of-pack) pentru a facilita înțelegerea valorii nutriționale a produselor și alegerea opțiunilor sănătoase de către consumatori.

4. Creșterea nivelului de activitate fizică

- consolidarea campaniilor de comunicare pentru promovarea activității fizice și corelarea acestora cu programe comunitare;
- introducerea pauzelor active în școli și facilitarea accesului copiilor și familiilor la infrastructură și echipamente pentru activitate fizică și în afara orelor de studii.

5. Promovarea alăptării

- organizarea programelor de instruire pentru asistente medicale și moașe, în special la nivelul asistenței medicale primare, în vederea consolidării capacităților de consiliere și sprijin pentru alăptare.

Programe de vaccinare și controlul infecțiilor

Analiza impACT a evidențiat necesitatea consolidării intervențiilor de prevenire a cancerelor asociate infecțiilor. O provocare majoră o constituie creșterea acoperirii vaccinale împotriva virusului papiloma uman (HPV). Deși vaccinarea a fost introdusă cu succes, nivelul de acoperire rămâne sub ținta stabilită de Organizația Mondială a Sănătății și Uniunea Europeană (90%).

Măsurile recomandate pentru creșterea ratei de vaccinare HPV:

- realizarea studiilor pentru identificarea cauzelor acoperirii vaccinale scăzute, inclusiv a eventualelor bariere sistemice;
- implementarea unor mecanisme de identificare proactivă a persoanelor nevaccinate, în special în raioanele cu acoperire vaccinală redusă;
- consolidarea cunoștințelor medicilor de familie privind vaccinarea HPV și dezvoltarea abilităților de comunicare pentru reducerea ezitării la vaccinare;
- îmbunătățirea instrumentelor de informare pentru populație, inclusiv dezvoltarea unui website dedicat, a unui call center și implementarea unor campanii naționale de informare și conștientizare.

Depistarea precoce a cancerului:

Cancer de col uterin

Republica Moldova implementează un program organizat de screening pentru cancerul de col uterin, lansat în anul 2016, coordonat de o unitate națională dedicată pentru coordonarea screeningului cervical.

Programul este implementat la nivel național și are drept scop depistarea precoce a leziunilor precanceroase și prevenirea dezvoltării cancerului invaziv.

Acțiuni recomandate

1. Guvernanță și coordonare

- constituirea unei echipe multidisciplinare pentru coordonarea și monitorizarea programului, incluzând clinicieni, experți în sănătate publică, epidemiologi, statisticieni și specialiști în managementul datelor.

2. Sisteme de date, monitorizare și evaluare

- elaborarea indicatorilor cheie de performanță și control al calității pentru serviciile de screening cervical;
- colectarea datelor lipsă și monitorizarea performanței programului utilizând indicatorii stabiliți;
- acordarea de suport tehnic și instruire continuă personalului medical pentru utilizarea eficientă a Registrului de Screening Cervical.

3. Trecerea de la citologie la screening bazat pe HPV

- finalizarea evaluării proiectului pilot HPV, cu colectarea și analiza sistematică a datelor înainte de extinderea la nivel național;
- crearea unei rețele internaționale de consiliere tehnică pentru sprijinirea echipei naționale în implementarea și monitorizarea unui program de screening bazat pe HPV de înaltă calitate, inclusiv în domeniul asigurării calității, standardelor de laborator și evaluării programului.

4. Asigurarea calității și standarde

- dezvoltarea și implementarea unui sistem de chemare și rechemare (invitații la screening, urmărirea cazurilor pozitive și monitorizarea tratamentului leziunilor precanceroase);
- standardizarea politicilor și instrumentelor pentru biopsia cervicală în toate centrele de colposcopie, pentru a asigura calitatea probelor histopatologice;
- centralizarea serviciilor de laborator citologic pentru îmbunătățirea calității și standardizării diagnosticului.

5. Resurse umane și dezvoltare de capacitate

- creșterea capacității colposcopiștilor din centrele regionale de a trata independent leziunile precanceroase, reducând dependența de centrul național de referință.

Cancer de sân

În octombrie 2023, Republica Moldova a lansat un program pilot de diagnostic precoce al cancerului de sân, ca răspuns la preocupările legate de diagnosticarea tardivă a bolii.

Datele disponibile indică faptul că, în 2021, aproximativ 36,1% dintre cazurile de cancer mamar au fost diagnosticate în stadiile III–IV, ceea ce evidențiază necesitatea consolidării intervențiilor de depistare timpurie.

Acțiuni recomandate

1. Guvernanță și coordonare

- constituirea unei echipe multidisciplinare pentru gestionarea și monitorizarea programului, incluzând specialiști în îngrijire clinică, managementul programelor de sănătate publică, analiză de date și asigurarea calității.

2. Sisteme de date, monitorizare și evaluare

- digitalizarea proceselor și asigurarea colectării datelor complete și exacte;
- evaluarea programului pilot înainte de extinderea acestuia la nivel național.

3. Asigurarea calității și standarde

- dezvoltarea și implementarea unui program cuprinzător de asigurare a calității pentru mamografie și imagistică mamară, care să includă:
 - analiza concordanței scorurilor BI-RADS între centrele regionale și Institutul Oncologic;
 - raportare lunară privind calitatea imaginilor și acuratețea diagnosticului;
 - discuții de caz pentru diferențele majore identificate;
 - monitorizarea indicatorilor cheie de calitate;
 - programe de instruire pentru centrele cu performanțe mai reduse.

4. Resurse umane și dezvoltare de capacitate

- instruirea medicilor de familie, ginecologilor și moașelor pentru a diferenția screeningul de diagnosticul precoce;
- creșterea capacității centrelor regionale de diagnostic pentru efectuarea mamografiilor și biopsiilor ghidate imagistic.

5. Implicarea comunității și conștientizare

- dezvoltarea și implementarea campaniilor de informare pentru femei privind programul de diagnostic precoce, criteriile de eligibilitate, traseul de referire și importanța evaluării rapide a simptomelor mamare.

Cancer colorectal

În conformitate cu Programul Național de Control al Cancerului pentru anii 2016–2025 a fost implementat un program pilot de screening utilizând testarea iFOB (FIT).

Prin Ordinul Ministerului Sănătății nr. 1030 din 27 octombrie 2022 a fost aprobată pilotarea componentei de testare iFOB în cadrul programului de screening pentru cancerul colorectal destinat populației generale.

Programul pilot a fost organizat și desfășurat în perioada noiembrie 2022 – mai 2023, la nivelul asistenței medicale primare, în patru teritorii pilot:

- municipiul Chișinău (sectorul Botanica, prin IMSP AMT Botanica),
- municipiul Bălți (prin Centrul Medicilor de Familie Bălți),
- raionul Călărași (prin Centrul de Sănătate Călărași, inclusiv centrele de sănătate din mediul rural),
- raionul Cahul (prin Centrul de Sănătate Cahul, inclusiv centrele de sănătate din mediul rural).

Implementarea programului pilot a continuat în anul 2024, iar în 2025 a fost extinsă și în alte raioane, inclusiv Edineț, Ungheni, Cantemir, Cimișlia, mun. Chișinău (sectorul Rîșcani și Centru).

Recomandări pentru dezvoltarea programului

1. Guvernanță și coordonare

- constituirea unei echipe multidisciplinare pentru coordonarea și monitorizarea programului pilot.

2. Sisteme de date, monitorizare și evaluare

- evaluarea programului pilot înainte de extindere;
- dezvoltarea și implementarea unui registru de screening pentru monitorizarea indicatorilor de performanță în timp real;
- dezvoltarea componentelor unui program organizat de screening, inclusiv:
 - sistem de invitație,
 - cadru de asigurare a calității,
 - registru integrat de screening,
 - interconectarea cu Registrul Național de Cancer.

3. Asigurarea calității și standarde

- optimizarea pragului FIT, în funcție de capacitatea serviciilor de colonoscopie;
- stabilirea protocoalelor de asigurare a calității pentru colonoscopie;
- implementarea unui sistem de chemare și rechemare cu navigatori de pacienți pentru monitorizarea persoanelor FIT-pozitive.
- introducerea unui sistem de acreditare pentru furnizorii de colonoscopie, cu curriculum standardizat și cerințe de certificare;
- instituirea unui sistem de evaluare externă a calității pentru serviciile de endoscopie.

4. Resurse umane și dezvoltare de capacitate

- instruirea medicilor de familie privind protocoalele de screening și urmărirea pacienților FIT-pozitivi;
- creșterea capacității de colonoscopie prin instruirea de noi endoscopiști și descentralizarea serviciilor la nivel regional.

5. Implicarea comunității și conștientizare

- organizarea campaniilor de informare publică pentru creșterea participării la screening.

Recomandări pentru alte tipuri de cancer

Pentru alte tipuri de cancer (piele, prostată, plămân etc.) se recomandă:

- implementarea programelor de diagnostic precoce, în conformitate cu ghidul WHO „Guide to Early Cancer Diagnosis”;
- instruirea personalului medical privind semnele și simptomele precoce ale cancerului și traseul pacientului;

- dezvoltarea unui traseu clar de referire de la asistența medicală primară către Institutul Oncologic;
- consolidarea colaborării între furnizorii de servicii medicale de la diferite niveluri pentru asigurarea continuității îngrijirilor;
- implementarea unor formulare și protocoale standardizate de referire;
- monitorizarea și evaluarea eficienței traseului de diagnostic precoce, inclusiv în ceea ce privește rezultatele clinice și raportul cost-eficiență.

Imagistică diagnostică și medicină nucleară (inclusiv tratament)

În ultimii ani, infrastructura de imagistică diagnostică din Republica Moldova a înregistrat progrese semnificative, în special prin extinderea și modernizarea echipamentelor în spitalele, inclusiv în cadrul Institutului Oncologic.

În pofida acestor evoluții, persistă inegalități importante în accesul la servicii de imagistică diagnostică, în special în spitalele raionale. Accesul la tomografia computerizată rămâne limitat, iar echipamentele de imagistică prin rezonanță magnetică și unitățile de mamografie sunt, în multe cazuri, indisponibile. De asemenea, o mare parte dintre echipamentele de radiologie convențională sunt învechite și necesită modernizare sau înlocuire.

Un alt obstacol major îl reprezintă deficitul generalizat de personal specializat, în special în instituțiile medicale raionale, ceea ce limitează capacitatea sistemului de a utiliza eficient echipamentele existente și de a asigura servicii de imagistică de calitate.

În acest context, extinderea programelor de instruire, a programelor de rezidențiat și a programelor de educație medicală continuă este esențială, în special în domeniul medicinei nucleare. Această necesitate devine cu atât mai importantă în contextul construcției unui nou departament de medicină nucleară în cadrul Institutului Oncologic, care se preconizează că va contribui semnificativ la consolidarea capacităților diagnostice și terapeutice.

Totodată, există lacune importante în competențele necesare pentru realizarea unor proceduri diagnostice și intervenționale avansate, inclusiv biopsii ghidate ecografic, interpretarea mamografiilor de către radiologi specializați și utilizarea tehnicilor de radiologie intervențională.

Transformarea digitală a serviciilor de imagistică reprezintă o altă prioritate strategică. În acest sens, este necesară implementarea sistemelor de arhivare și comunicare a imaginilor, dezvoltarea teleradiologiei și extinderea soluțiilor de telemedicină, toate acestea urmând să fie integrate în infrastructura națională de informații în sănătate.

De asemenea, este esențială extinderea dotării cu echipamente CT și mamografe pentru a reduce lacunele existente în furnizarea serviciilor.

În final, standardizarea protocoalelor de imagistică și a practicilor de raportare trebuie realizată în conformitate cu standardele și cadrele internaționale, pentru a asigura calitatea și comparabilitatea serviciilor.

Acțiuni recomandate

Termen scurt (6–12 luni)

- realizarea unui inventar național al echipamentelor de imagistică, inclusiv evaluarea capacității funcționale și a vechimii fiecărei unități;
- finalizarea implementării procedurii de biopsie a ganglionului sentinelă;
- implementarea nivelurilor de referință diagnostice pentru investigațiile radiologice, atât pentru adulți, cât și pentru copii;
- introducerea mediilor de contrast hepatospecifice pentru studiile IRM și a ultrasonografiei cu substanță de contrast;

- optimizarea protocoalelor CT pentru investigațiile abdominale la copiii cu cancer, cu scopul de a minimiza expunerea la radiații și de a înlocui, atunci când este posibil și indicat clinic, examinările CT abdominale cu investigații IRM.

Termen mediu (12–36 luni)

- în baza rezultatelor inventarului echipamentelor, achiziționarea sau modernizarea echipamentelor esențiale de imagistică diagnostică (radiologie convențională, ultrasonografie, mamografie și CT), cu prioritate pentru spitalele raionale;
- extinderea programelor de rezidențiat, instruire și educație medicală continuă, în special pentru specialiștii în medicină nucleară, precum și asigurarea ulterioară a angajării acestora în sistemul public de sănătate;
- finalizarea noului departament de medicină nucleară din cadrul Institutului Oncologic, inclusiv achiziționarea sistemelor SPECT/CT și PET/CT și introducerea procedurilor de medicină nucleară terapeutică;
- realizarea unei evaluări a tehnologiilor medicale (HTA) pentru a analiza fezabilitatea achiziționării unui ciclotron, în vederea asigurării accesului stabil la radioizotopi;
- extinderea instruirii în subspecialități de radiologie intervențională, inclusiv biopsii ghidate imagistic, biopsii stereotactice ale sânului și radiologie pediatrică;
- digitalizarea infrastructurii de radiologie prin implementarea sistemelor PACS, dezvoltarea teleradiologiei, introducerea soluțiilor de telemedicină și implementarea sistemelor de management al dozelor de radiații;
- elaborarea și implementarea ghidurilor naționale de trimitere pentru imagistica oncologică, bazate pe standarde europene, cu o atenție deosebită acordată imagisticii pediatrice;
- standardizarea rapoartelor de imagistică oncologică prin adoptarea formatelor de raportare structurată.

Termen lung (peste 36 luni)

- în baza rezultatelor evaluării tehnologiilor medicale, analiza oportunității achiziționării unui ciclotron, pentru a consolida capacitățile naționale în producerea radioizotopilor și dezvoltarea serviciilor de medicină nucleară.

Îngrijirea paliativă

Îngrijirea paliativă trebuie integrată timpuriu în managementul pacienților cu cancer și alte boli grave, nefiind limitată exclusiv la îngrijirea la sfârșitul vieții. În prezent, serviciile de îngrijiri paliative disponibile sunt insuficiente pentru a răspunde cererii existente.

Printre progresele realizate se numără elaborarea unor planuri preliminare pentru instituirea unei unități de îngrijiri paliative în cadrul Institutului Oncologic.

În prezent, îngrijirile paliative sunt furnizate de un număr limitat de medici și asistente medicale, care oferă în principal servicii de bază pentru managementul durerii și al simptomelor. Totuși, personalul medical implicat în aceste servicii are, în general, o experiență și o pregătire limitată în domeniul îngrijirilor paliative, ceea ce evidențiază necesitatea dezvoltării unor programe cuprinzătoare de educație și formare profesională.

Îngrijirea paliativă trebuie să fie centrată pe pacient și este cel mai eficient furnizată prin intermediul echipelor multidisciplinare, care includ medici, asistente medicale, psihologi, asistenți sociali și alți specialiști relevanți.

Introducerea unei specializări în medicina paliativă pentru medici și asistente medicale este esențială pentru dezvoltarea durabilă a acestor servicii și ar putea contribui la soluționarea problemelor legate de recrutarea și menținerea personalului medical în acest domeniu.

Persistă, de asemenea, dificultăți legate de achiziția, aprovizionarea și prescrierea opioidelor puternice, iar nivelul de consum al acestora rămâne scăzut, afectând managementul adecvat al durerii și al simptomelor la pacienții cu boli grave.

În prezent, îngrijirea paliativă pediatrică nu este disponibilă în Republica Moldova. Deși are legături strânse cu îngrijirea paliativă pentru adulți, copiii au nevoi specifice și diferite de îngrijire.

Pentru planificarea și dezvoltarea serviciilor adecvate de îngrijire paliativă pentru copii și tineri (de la nou-născuți până la adolescenți), este necesară colectarea unor date naționale complete, inclusiv privind vârsta și cauzele decesului.

De asemenea, este necesară dezvoltarea programelor de educație și formare în îngrijiri paliative pentru toți profesioniștii care îngrijesc copii cu afecțiuni limitatoare sau amenințătoare de viață.

Acțiuni recomandate

Termen scurt (6–12 luni)

- revizuirea legislației privind utilizarea opioidelor, pentru a îmbunătăți accesul pacienților care necesită îngrijiri paliative;
- actualizarea Listei Naționale a Medicamentelor Esențiale, în conformitate cu lista OMS pentru îngrijiri paliative;
- revizuirea procesului național de achiziție a opioidelor puternice.

Termen mediu (12–36 luni)

- elaborarea unei politici naționale în domeniul îngrijirilor paliative, inclusiv standarde și strategie cu plan de implementare;
- elaborarea unei politici naționale pentru îngrijiri paliative pediatrice, inclusiv standarde și strategie cu plan de implementare;
- asigurarea faptului că toți medicii de familie beneficiază de instruire în domeniul îngrijirilor paliative;
- revizuirea mecanismelor de finanțare pentru îngrijirile paliative spitalicești și la domiciliu, astfel încât plățile să reflecte costurile reale ale îngrijirii;
- dezvoltarea serviciilor de îngrijire paliativă la domiciliu;
- investiții în dezvoltarea serviciilor de reabilitare și a echipelor multidisciplinare.

Termen lung (peste 36 luni)

- integrarea îngrijirilor paliative în politicile și programele dezvoltate pentru alte specialități medicale, inclusiv cardiologie, asistență medicală primară, pediatrie, HIV, tuberculoză, neurologie și alte afecțiuni limitatoare sau amenințătoare de viață;
- dezvoltarea serviciilor de suport pentru doliu (bereavement) la nivel național;
- dezvoltarea programelor de educație și formare în îngrijiri paliative la toate nivelurile, inclusiv introducerea unui program de rezidențiat;
- dezvoltarea rolurilor de practică avansată pentru asistente medicale și a unui parcurs profesional care să permită specializarea acestora în îngrijiri paliative.

„Registrul Național de Cancer”

De la aprobarea Hotărârii Guvernului nr. 501/2024 *pentru aprobarea Conceptului Sistemului Informațional «Registrul Național de Cancer» și a Regulamentului privind modul de organizare și administrare a Registrului Național de Cancer*, registrul cancer din Republica Moldova a înregistrat progrese semnificative. Cu toate acestea, este necesar un plan de acțiuni cuprinzător, elaborat în colaborare cu IARC și ENCR, pentru a asigura că procesele de colectare a datelor, codificare, analiză și instruire a personalului respectă standardele internaționale.

Sugestiile suplimentare includ constituirea unui consiliu consultativ care să ghideze dezvoltarea registrului; elaborarea unui manual de proceduri operaționale standard și planificarea instruirilor periodice; îmbunătățirea accesului la datele privind mortalitatea; stabilirea unei colaborări strânse cu toate sursele primare de date pentru înregistrarea cazurilor de cancer; implementarea măsurilor de

control al calității; actualizarea software-ului de înregistrare; precum și publicarea periodică a datelor naționale privind cancerul.

În prezent, rapoartele naționale privind cancerul nu sunt disponibile public, iar datele nu sunt partajate cu inițiativele globale de statistici oncologice. Prin urmare, vizibilitatea și diseminarea rezultatelor registrului de cancer ar trebui consolidate atât la nivel național, cât și internațional.

Plan de acțiuni recomandate pentru Registrul Național de Cancer (RNC)

1. Legislație și guvernare

- Instituirea unui consiliu consultativ pentru RNC;
- Elaborarea unui plan de dezvoltare a RNC, integrând recomandările actuale și anterioare, în colaborare cu actorii relevanți și consultarea OMS, IARC, ENCR și JRC.

2. Personal, infrastructură și finanțare

- Organizarea instruirilor pentru personal conform standardelor IARC/GICR/ENCR;
- Asigurarea finanțării dedicate pentru:
 - dezvoltarea și actualizarea software-ului RNC,
 - suport IT continuu,
 - implementarea planului de instruire (participare la cursuri ENCR/IARC, vizite de studiu, conferințe internaționale).

3. Surse de informații

- Conectarea RNC cu baza de date privind mortalitatea și cu bazele de date ale populației.

4. Proceduri, codificare și managementul datelor

- Elaborarea și implementarea manualului de proceduri operaționale standard pentru înregistrarea uniformă a cancerului:
 - lista variabilelor, baza diagnosticului, codificarea ICD-O-3, stadializarea UICC TNM, data incidenței, reguli pentru tumori primare multiple conform IARC/IACR și ENCR.
- Actualizarea software-ului RNC conform standardelor internaționale și asigurarea suportului tehnic continuu.

Chirurgia oncologică

Accesul la chirurgia oncologică este limitat de factori geografici și infrastructurali, majoritatea serviciilor specializate fiind concentrate în Chișinău.

Provocări principale:

- Timp de așteptare mare pentru intervențiile electivă (săptămâni până la luni în 2024–2025), cauzat de capacitatea limitată a sălilor de operație și lipsa chirurgilor.
- Limitări în echipamente și personal instruit, care împiedică descentralizarea chirurgiei oncologice în alte spitale.

Plan de acțiuni recomandate

- Revizuirea strategiei de instruire a chirurgilor din toate specialitățile în chirurgia oncologică.
- Revizuirea politicii privind abordarea multidisciplinară, cu participarea tuturor specialiștilor în decizia terapeutică.
- Revizuirea și dezvoltarea ghidurilor pentru managementul pacienților oncologici, adaptate la resursele și contextul național, incluzând traseele pacientului și politica de urmărire.
- Dezvoltarea unui Program de Asigurare a Calității pentru chirurgia oncologică și implementarea monitorizării periodice prin audituri.
- Evaluarea cost-beneficiu și relevanța introducerii chirurgiei robotice pentru oncologie, cel puțin într-un centru din țară.

Radioterapie oncologică

Serviciul de radioterapie oncologică din Republica Moldova se află sub o presiune severă, caracterizată printr-o deconectare majoră între povara ridicată a cancerului și capacitatea limitată de a furniza radioterapie esențială. Deși s-au realizat investiții importante și apreciable în tehnologie de ultimă generație (inclusiv noi acceleratoare liniare, un aparat de brahiterapie și imagistică avansată), potențialul acestor investiții este în prezent limitat din cauza:

- Număr insuficient de aparate pentru radioterapie cu fascicul extern și brahiterapie;
- Bariere semnificative de acces: Serviciile sunt centralizate (există un singur centru național), ceea ce duce la supraîncărcarea aparatelor, lipsă de paturi pentru pacienți internați și timpuri lungi de așteptare.

Radioterapia oncologică în Republica Moldova

Termen scurt (6–12 luni)

- Elaborarea și implementarea unui plan național de radioterapie pe 10 ani, complet integrat în Planul Național de Control al Cancerului revizuit.
- Optimizarea programărilor și fluxului de pacienți pe acceleratoarele existente pentru a reduce timpurile de așteptare și a crește numărul pacienților tratați.
- Implementarea procedurilor avansate de radioterapie, inclusiv SRS (Stereotactic Radiosurgery) și SBRT (Stereotactic Body Radiotherapy).

Termen mediu (12–36 luni)

- Instalarea a 2–3 noi acceleratoare liniare la Institutul de Oncologie.
- Implementarea programului de rezidențiat în Radioterapie Oncologică.
- Optimizarea mentenanței preventive a acceleratoarelor existente și asigurarea pieselor de schimb pentru maximizarea timpului de funcționare.
- Investigarea și facilitarea parteneriatelor pentru cazare temporară accesibilă în apropierea Institutului de Oncologie, pentru pacienții din regiunile îndepărtate, reducând presiunea asupra paturilor de internare.

Termen lung (peste 36 luni)

- Descentralizarea serviciilor de radioterapie prin înființarea de noi departamente regionale în sudul și nordul Moldovei.

Raportul de monitorizare a implementării Programului național de control al cancerului pentru anii 2016–2025 constituie o evaluare complexă a acțiunilor întreprinse și a rezultatelor obținute în procesul de realizare a Programului. Evaluarea vizează perioada 2024–2025, în baza Planului de acțiuni aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 292/2024 *Cu privire la aprobarea Planului de acțiuni pentru anii 2024-2025 privind implementarea Programului național de control al cancerului pentru anii 2016-2025*.

Planului de acțiuni pentru anii 2024-2025 privind implementarea Programului Național de control al cancerului reprezintă platforma de funcționare a celor 5 obiective specifice al PNCC, după cum urmează:

Obiectivul specific 1. Reducerea cu 10% până în 2025 a incidenței tipurilor de cancer: pulmonar, de piele, stomac, ficat, prostată, colorectal, cervical și mamar, prin controlul factorilor de risc comportamentali (fumat, consum de alcool, alimentație, activitate fizică).

Rezultat: Din cele 7 acțiuni/subacțiuni prevăzute pentru obiectivul specific 1 al Programului au fost realizate 5 acțiuni (1.1.3, 1.1.4, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3), 1 acțiune (1.1.2) a fost realizată parțial, 1 acțiune (1.1.1) nu a fost realizată pe motivul lipsei surselor financiare și umane.

Obiectivul specific 2. Sporirea cu 25% a ratei de depistare precoce a cancerului, inclusiv la persoanele refugiate/migrante (stadiile I și II) până în anul 2025.

Rezultat: Din cele 33 de acțiuni/subacțiuni aferente obiectivului specific 2 al Programului, au fost realizate 12 acțiuni (2.1.4, 2.1.5, 2.1.7, 2.1.8, 2.3.1, 2.3.4, 2.3.8., 2.4.2, 2.4.4, 2.4.5, 2.5.1, 2.5.2).

Dintre acestea 7 acțiuni, (2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.3.2, 2.3.3, 2.3.6, 2.4.1) au fost realizate parțial, iar 14 activități (2.1.6, 2.2.1, 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4, 2.2.5, 2.2.6, 2.3.5, 2.3.7, 2.4.3, 2.5.3, 2.5.4, 2.5.5, 2.5.6) nu au fost realizate.

Obiectivul specific 3. Asigurarea accesului a cel puțin 80% dintre pacienții cu cancer, inclusiv cei refugiați/migranți, la servicii calitative de diagnostic, tratament și îngrijire continuă până în anul 2025

Rezultat: Din cele 34 de acțiuni/subacțiuni aferente obiectivului specific 3 al Programului au fost realizate 14 acțiuni (3.2.1, 3.2.3, 3.2.4, 3.3.1, 3.3.4, 3.3.5, 3.3.6, 3.4.2, 3.4.5, 3.5.1, 3.5.10, 3.5.11, 3.5.13, 3.5.14). Dintre acestea realizate parțial 14 acțiuni (3.1.1, 3.1.2, 3.3.2, 3.3.3, 3.4.3, 3.4.4, 3.5.3, 3.5.6, 3.5.7, 3.5.8, 3.5.9, 3.5.12, 3.6.1, 3.6.2) și nerealizate 6 acțiuni(3.2.2, 3.4.1, 3.5.2, 3.5.4, 3.5.5, 3.5.15) din cauza lipsei de spații și a fondurilor insuficiente. Totodată, Departamentul de coordonare pentru implementarea PNCC urmează a fi instituit în baza ordinului Ministerului Sănătății.

Obiectivul specific 4. Dezvoltarea serviciilor paliative și a celor de reabilitare și asigurarea accesului pacienților cu cancer, inclusiv cei refugiați/migranți, la aceste servicii

Rezultat: Din cele 11 acțiuni/subacțiuni aferente obiectivului specific 4 al Programului au fost realizate 3 acțiuni (4.3.1, 4.3.2, 4.3.4), parțial realizate 4 acțiuni (4.1.1, 4.1.3, 4.3.3, 4.3.5) și 4 acțiuni nerealizate (4.1.2, 4.2.1, 4.2.2, 4.2.3).

Obiectivul specific 5. Îmbunătățirea și asigurarea funcționării Registrului Național de Cancer conform recomandărilor Agenției Internaționale pentru Cercetări în Domeniul Cancerului (IARC)

A fost elaborată și adoptată Hotărârea de Guvern nr. 501/2024, prin care a fost aprobat Conceptul Sistemului Informațional „Registrul Național de Cancer” (SI RNC), precum și Regulamentul privind modalitatea de ținere a Registrului Național de Cancer.

Rezultat: Din cele 13 acțiuni/subacțiuni aferente obiectivului specific 5 al Programului, au fost realizate 6 acțiuni (5.1.1, 5.1.2, 5.1.5, 5.1.7, 5.1.8, 5.3.1), realizată parțial o acțiune (5.2.2) și nerealizate 6 acțiuni (5.1.3, 5.1.4, 5.1.6, 5.2.1, 5.3.2, 5.3.3).

Pe parcursul anilor Ministerul Sănătății, de comun cu instituțiile responsabile și parteneri, au realizat un șir de activități în vederea realizării planului prenotat care sunt reflectate în tabelul de mai jos (anexa nr. 1).

Impedimentele întâlnite la executarea Planului de acțiuni al PNCC:

1. Lipsa de personal medical specializat:

- Deficit de personal medical angajat în domeniul controlul cancerului;
- Migrația cadrelor medicale către alte țări, ce diminuează capacitatea sistemului de a răspunde nevoilor pacienților oncologici.

2. Finanțarea insuficientă:

- Fondurile alocate programului sunt limitate, fapt ce afectează desfășurarea eficientă a activităților planificate;
- Acces inechitabil la servicii medicale;
- Diferențe majore între mediul urban și rural ce creează accesul inechitabil la diagnostic, tratament și îngrijiri paliative, inclusiv dificultăți de transport și lipsa infrastructurii medicale locale.

3. Implementarea deficitară a programelor de screening și depistare precoce:

- Participarea redusă a populației din cauza lipsei de informare sau neîncrederii în sistemul medical;
- Lipsa unor rețele eficiente de colectare a datelor.

4. Sistem informațional nefuncțional:

- Lipsa unui cancer registru național complet și actualizat al pacienților oncologici.

5. Nivel scăzut de educație pentru sănătate:

- Populația generală are un nivel scăzut de cunoștințe privind prevenția, simptomele precoce și importanța controalelor regulate;
- Campaniile de informare sunt sporadice și nu ajung eficient la toate categoriile de populație.

**Planul de acțiuni pentru anii 2024-2025 privind implementarea
Programului Național de control al cancerului pentru anii 2016-2025**

Obiectivul general: Reducerea mortalității prin cancer cu 7% până în anul 2025

Nr. crt.	Acțiuni întreprinse pentru realizarea obiectivelor	Indicatori de monitorizare	Termen de realizare	Responsabili de realizare	Partenerii de implementare	Activități și indicatori realizați
1	2	3	4	5	6	8
Indicatori de rezultat: Raport privind prevalența fumatului în rândul lucrătorilor medicali publicat; Raport privind efectele poluării aerului asupra sănătății publicat						Valoarea de referință: nu poate fi o valoare de referință specifică
						Ținta: nu poate fi o țintă specifică
Obiectivul specific 1. Reducerea cu 10% până în 2025 a incidenței tipurilor de cancer: pulmonar, de piele, stomac, ficat, prostată, colorectal, cervical și mamar, prin controlul factorilor de risc comportamentali (fumat, consum de alcool, alimentație, activitate fizică)						
1.1. Prevenirea și reducerea prevalenței factorilor de risc comportamentali, precum fumatul, consumul nociv de alcool, alimentația nesănătoasă, inactivitatea fizică și expunerea la soare						
1.1.1	Realizarea sondajului Privind prevalența fumatului în rândul Lucrătorilor medicali	1 sondaj realizat	Trimestrul IV, 2025	MS, ANSP, MEC, USMF "N. Testemițanu"; IMSP IO, de comun cu partenerii de dezvoltare (OMS, SDC)		Indicator nerealizat Sondajul planificat privind prevalența fumatului în rândul lucrătorilor medicali nu a fost realizat din lipsa resurselor financiare și umane.

1.1.2	Evaluarea efectelor potențiale ale poluării aerului asupra sănătății	1 raport de evaluare elaborat	Trimestrul IV, 2025	MS ANSP AM	OMS SDC	<p>Indicator realizat parțial</p> <p>În anul 2024, Republica Moldova a aplicat instrumentul strategic de evaluare a riscurilor (STAR), elaborat de Organizația Mondială a Sănătății (OMS), pentru a analiza riscurile de sănătate publică, inclusiv riscurile emergente generate de schimbările climatice, cu efect direct asupra populației și infrastructurii medicale.</p> <p>Urmare evaluării riscurilor a fost inițiat elaborarea planurilor de contingență pentru pregătirea și răspunsul la urgențe de sănătate publică a sistemului medical (dispoziție nr.284-d din 05.06.2025 de crearea a grupului de lucru). ANSP se află în procesul de elaborare a Ordinului Ministerului Sănătății „Cu privire la evaluarea riscurilor pentru sănătate în relație cu factorii de mediu”.</p> <p>Prin acest Ordin urmează a fi aprobată lista codurilor de boală (CIM-10) asociate direct calității aerului atmosferic și schimbărilor climatice, care vor fi colectate și raportate de instituțiile medico-sanitare publice. Această listă va constitui baza de date necesară pentru aplicarea Metodologiei de evaluare a impactului factorilor de mediu asupra sănătății populației, elaborată de ANSP.</p> <p>Totodată, în vederea operaționalizării acestei metodologii, este în curs de semnare Acordul de colaborare cu Agenția de Mediu, pentru asigurarea schimbului de date privind calitatea aerului, obținute din rețeaua națională de monitorizare.</p> <p>În anul 2025, ANSP a elaborat Procedura operațională standard privind utilizarea platformei Epidemic Intelligence from Open Sources (EIOS) pentru supravegherea bazată pe evenimentele de</p>
-------	--	-------------------------------	---------------------	------------------	------------	---

						mediu și schimbările climatice în Republica Moldova. Monitorizarea evenimentelor de mediu (board) include etapele de: scanare, triere, înregistrare, validare, evaluarea riscului și raportare a semnalelor relevante pentru sănătatea publică.
1.1.3	Actualizarea programelor de instruire igienică a angajaților instituțiilor de înfrumusețare corporală (saloane de tatuaj, manichiură, solarii ș.a.) cu privire la prevenirea și reducerea factorilor de risc ai cancerului de piele	3 programe de instruire actualizate	Trimestrul III, 2024	MS ANSP AM	OMS SDC	Indicator realizat Prin ordinul MS nr.OMS325/2025 din 07.04.2025 a fost aprobată Lista profesiilor ce necesită instruire igienică obligatorie și a programelor de instruire igienică, și revizuite programele de instruire igienică a angajaților, inclusiv pentru lucrătorii ce prestează servicii de înfrumusețare și de întreținere corporală în vederea prevenirii și reducerii factorilor de risc al cancerului de piele. De asemenea, pe parcursul Lunii de conștientizare a cancerului de piele s-au organizat activități de informarea și sensibilizarea populației despre cancerul de piele, factorii de risc, importanța screeningului și măsurile de prevenire; importanța protecției contra razelor UV (limitarea timpului de expunere la soare, utilizarea cremelor cu protecție solară, purtarea hainelor și accesoriilor pentru cap corespunzătoare, etc.); evitarea băilor solare și arsurilor solare; evitarea expunerii la soare a bebelușilor sub 6 luni; etc
1.1.4	Creșterea gradului de conștientizare a impactului consumului nociv de	3 campanii de informare realizate	Trimestrul IV, 2024	MS CNAM ANSP	OMS SDC	Indicator realizat În scopul creșterii nivelului de informare și conștientizare a populației privind impactul factorilor de risc comportamentali

	<p>alcool, al alimentației nesănătoase și al inactivității fizice asupra stării de sănătate</p>				<p>asupra sănătății, în perioada de referință au fost organizate și desfășurarea diverse acțiuni de promovarea sănătății în prevenirea cancerului în cadrul Zilelor mondiale, naționale, săptămâni și lunare de prevenire a factorilor de risc și profilaxia cancerului (ZM a cancerului – 4 februarie cu genericul „Reducerea inechității în îngrijirea cancerului”; Ziua internațională a copiilor bolnavi de cancer – 15 februarie; lunarul de conștientizare a cancerului de piele, în perioada 01-31 mai cu genericul „Cancerul de piele e ceva personal”; lunarul de conștientizare acancerului de sân, în perioada 01-30 octombrie, cu genericul „Ai grijă de sănătatea ta, căci cei de acasă te așteaptă!”, ZM fără tutun – 31 mai, ZN fără alcool – 2 octombrie, ZM de prevenire a obezității, ZN de renunțare la consumul de tutun, etc.) și a altor evenimente axate preponderent pe informarea și sensibilizarea populației despre cancer, factorii de risc, importanța imunizării, screening-ul și dezmințirea miturilor privind cancerul, etc.</p> <p>A continuat realizarea activităților Campaniei „Nu te lăsa aburit(ă)” în domeniul controlului tutunului. O Campanie de informare și sensibilizare antifumat și despre pericolele țigărilor electronice, implementată de ANSP în colaborare cu Ministerul Educației și Cercetării și susținută de Uniunea Europeană și OMS Moldova. Acțiunile de informare și comunicare s-au desfășurat în mediul digital și în mai multe școli din țară, cu scopul de a informa tinerii despre conținutul nociv al țigărilor electronice și de a promova alegerile sănătoase.</p>
--	---	--	--	--	--

					<p>În perioada aprilie-decembrie 2025, s-a organizat și desfășurat cursul de instruire „Imunizarea, comunicarea interpersonală în imunizare și nutriție pentru cadrele medicale din instituțiile educaționale” în parteneriat cu UNICEF, cu participarea a 1738 cadre medicale din școli și grădinițe din toate regiunile țării;</p> <p>- S-au organizat 2 sesiuni de instruire cu privire la organizarea și asigurarea sănătății nutriționale a copiilor și elevilor din instituțiile de învățământ general, în parteneriat cu UNICEF, cu participarea a 78 specialiști din CSP teritoriale și organele locale de specialitate în domeniul învățământului.</p> <p>În cadrul evenimentelor de promovarea sănătății în prevenirea cancerului au fost organizate și realizate acțiuni axate preponderent pe informarea și sensibilizarea populației despre cancer, factorii de risc, importanța imunizării, screening-ul și dezmințirea miturilor privind cancerul, etc. cu mediatizarea largă prin diverse surse de comunicare.</p> <p>Alte acțiuni de informare, comunicare și mobilizare comunitară realizate în perioada de referință au inclus:</p> <p>- Desfășurarea acțiunilor de informare și comunicare în cadrul ”Zilelor sănătății” în perioada Expoziției internaționale specializate „MoldMedizin&MoldDent” (25 – 27 septembrie 2025), inclusiv: lecții publice despre efectele nocive ale consumului de tutun și alcool și rolul alimentației sănătoase în combaterea obezității, workshop-uri pentru evaluarea parametrilor corporali individuali și alegerea coșului cu produse alimentare</p>
--	--	--	--	--	--

						<p>sănătoase. Concomitent, au fost distribuite materiale informaționale privind promovarea sănătății și prevenirea BNT (pliante, flyere).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Desfășurarea Campaniei On-line de comunicare pentru promovarea mesajelor de prevenire a cancerului. - Participarea specialiștilor la emisiuni TV, emisiuni Radio naționale și locale, interviuri, articole dedicate prevenirii cancerului. - Realizarea ședințelor informative cu tematica prevenirii cancerului în cadrul EMC a medicilor și asistentelor medicale, instruirea rezidenților, studenților, etc.
1.2.1	Organizarea evenimentelor științifice, a atelierelor de lucru, a conferințelor, a lecțiilor etc. în domeniul prevenirii și controlului cancerului	10 acțiuni realizate; 250 persoane instruite	Trimestrul IV, 2025	MS ANACEC USMF	OMS SDC	<p>Indicator realizat</p> <p>În anul 2024 au fost organizate două conferințe naționale științifico-practice dedicate depistării precoce a cancerului mamar și colorectal, cu participarea a 300, respectiv 249 de medici oncologi, mamologi, medici de familie și imagiști. Totodată, a avut loc conferința „Actualizări în screening cervical și colposcopic: practici și provocări în contextul umanitar”, cu participarea experților internaționali.</p> <p>În anul 2025 au fost desfășurate trei instruirii regionale (sud, nord și centru) privind prevenirea cancerului de col uterin. De asemenea, în perioada aprilie–decembrie 2025, în parteneriat cu UNICEF, a fost organizat cursul „Imunizarea, comunicarea interpersonală în imunizare și nutriție pentru cadrele medicale din instituțiile educaționale”, la care au participat 1.738 de cadre medicale din școli și grădinițe din întreaga țară.</p> <p>În contextul implementării strategiilor de comunicare și informare privind screeningul cancerului cervical și depistarea precoce a</p>

						cancerului mamar, au fost organizate mai multe acțiuni dedicate.
1.2.2	Implementarea anuală a campaniei de prevenire a cancerului de col uterin	2 campanii de comunicare realizate	Trimestrul IV, 2024 – trimestrul IV, 2025	MS	UNFPA	<p>Indicator realizat</p> <p>Pe parcursul anului 2025, au fost realizate următoarele acțiuni:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lansată Campania de informare în cadrul Săptămânii Internaționale de prevenire a cancerului de col uterin cu genericul „Împreună pentru sănătate! Testează-te! Vaccinează-te!”, la vama Leușeni. - Distribuirea la punctele de frontieră a materialelor informative privind promovarea testării și vaccinării în rândul populației migrante. - Lansarea notificărilor on-line, pentru femeile de vârstă 25-61 ani eligibile pentru screeningul de col uterin, pe parcursul anului 2025. - Elaborarea materialelor video, privind promovarea activității cabinetelor de colposcopie din cadrul Rețelei Naționale de Colposcopie, cu scop de a crește accesul la servicii de diagnostic și tratament prompt. - Mediatizarea și promovarea pe canalele TV/Radio și rețele de socializare a materialelor video (emisiuni, filme, spoturi publicitare) realizate cu participarea personalului medical, pentru informarea populației privind screeningul de col uterin și activitatea Cabinetului de Colposcopie Regional parte a Rețelei Naționale de Colposcopie. - Organizarea difuzării spoturilor audio privind testarea și vaccinarea, în orele de vârf în rețelele de comerț ”Dulcinella”, ”Linella” și ”Kaufland”. - Promovarea mesajelor cheie privind screeningul cervical și vaccinarea împotriva HPV, distribuirea simbolului volumetric „Păstrează Sănătatea Fă Testul Citologic, Vaccinează-te!”.

						<p>- Mediatizarea materialelor video și a posterelor în unitățile de transport public, pe ecranele LED de publicitate stradală. - Actualizarea și distribuirea materialelor de vizibilitate, posterelor tematice cu plasarea în locuri publice precum farmacii, oficii poștale, primării, centre comerciale, transport public, etc.. - Organizarea flash-mob-urilor cu participarea voluntarilor din cadrul rețelei Centrelor de Sănătate Prietenoase Tinerilor și a Centrului de Excelență în Medicină și Farmacie „Raisa Pacalo”, în locuri publice (Aeroportul Internațional Chișinău, Centrul Comercial MallDova, UNIC, holurile instituțiilor medicale și altele). - În scopul fortificării cunoștințelor lucrătorilor medical au fost desfășurate 3 ședințe regionale (sud, nord și centru) privind actualitățile de prevenire a cancerului de col uterin prin prisma obiectivelor OMS și a noilor prevederi al legislației naționale în domeniu.</p>
1.2.3	Elaborarea și realizarea campaniilor de informare și comunicare privind prevenirea și promovarea depistării precoce a cancerului mamar, colorectal, de piele	2 campanii de informare și comunicare realizate	Trimestrul IV, 2024 – trimestrul IV, 2025	MS	OIM OMS	<p>Indicator realizat</p> <p>În perioada iunie–august 2025 au fost organizate sesiuni de informare pentru pacienți și cadre medicale în 10 raioane ale țării, axate pe prevenirea și depistarea precoce a cancerului de sân, colorectal și de col uterin.</p> <p>Pe parcursul lunii octombrie, în cadrul Școlii pacientului din Centrul Consultativ Diagnostic al IMSP Institutul Oncologic, au fost instruite femeile diagnosticate cu cancer mamar de către medici specialiști. Totodată, reprezentanții instituției au participat la emisiuni radio și TV pentru a informa publicul larg despre importanța screeningului și a prevenției.</p>
Obiectivul specific 2. Sporirea cu 25% a ratei de depistare precoce a cancerului, inclusiv la persoanele refugiate/migrante (stadiile I și II) până în anul 2025						
2.1. Elaborarea și actualizarea actelor normative privind programele de screening și de depistare precoce						

<p>Indicatori de rezultat: Toate actele normative care reglementează sau facilitează diagnosticul maladiilor oncologice (hotărâri ale Guvernului, ordine, ghiduri) actualizate; Standardul de depistare precoce a cancerului mamar elaborat; Standardul privind screeningul colorectal elaborat; Standardul privind screeningul cervical elaborat</p>						<p>Valoarea de referință: nu poate fi o valoare de referință specifică</p> <p>Ținta: nu poate fi o țintă specifică Standardul de depistare precoce a cancerului mamar elaborat; Standardul privind screeningul colorectal actualizat; Standardul privind screeningul cervical actualizat; 100% din prestatori utilizează Registrul de screening cervical</p>
2.1.1	Actualizarea și aprobarea cadrului normativ privind implementarea serviciilor de depistare precoce a cancerului glandei mamare	4 acte normative aprobate	Trimestrul IV, 2024	MS CNAM IMSP IO	OMS	<p>Indicator realizat parțial Standardul Depistarea precoce a cancerului mamar elaborat, transmis către grupul de lucru a Ministerului Sănătății. PNC 102 - Cancerul glandei mamare este actualizat și în proces de aprobare. Desfășurarea depistării precoce a cancerului glandei mamare a fost în baza Ordinului Ministerului Sănătății nr. 191 din 21 februarie 2025.</p>
2.1.2	Actualizarea și aprobarea cadrului normativ privind implementarea screening-ului de col uterin	5 acte normative aprobate	Trimestrul IV, 2025	MS IMSP IO UCISCU	OMS UNFPA	<p>Dispoziția MS nr. 462-d din 10 octombrie 2024 cu privire la instituirea grupului de lucru. Dispoziția MS nr. 585-d din 9 decembrie 2024 cu privire la organizarea atelierului de lucru în realizarea studiului de fezabilitate privind trecerea la metodele noi de screening primar și secundar (testarea HPV și/sau citologia în mediul lichid).</p>
2.1.3	Reactualizarea actelor normative prin extinderea centrelor regionale privind derularea campaniei de depistare precoce a cancerului mamar (Bălți, Cahul, Chișinău) și crearea	3 acte normative aprobate	Trimestrul IV, 2025	MS IMSP IO		<p>Indicator realizat parțial În anul 2023 a fost instituit Centrul de Referință în cadrul IMSP Institutul Oncologic și au fost create Centrele regionale de depistare precoce a cancerului mamar la Căușeni, Bălți, Chișinău și Ungheni. Programul de depistare precoce a cancerului mamar a fost extins în aceste regiuni, inclusiv în raioanele Fălești, Nisporeni și Călărași, fiind implementat în baza Ordinului Ministerului</p>

	Centrului de Referință în IMSP IO.					Sănătății nr. 239 din 11 martie 2024. Este preconizată extinderea în Cahul.
2.1.4	Elaborarea și implementarea mecanismului de utilizare obligatorie a Registrului de screening cervical de către toți prestatorii de servicii de screening de col uterin la nivel național	3 acte normative aprobate	Trimestrul IV, 2025	MS; IMSP IO; UCISCU	OMS UNFPA	Indicator realizat A fost dezvoltat și este funcțional SI Registrul de screening cervical, în baza Hotărârii Guvernului nr. 522/2022, deținut de CNAM. Pentru utilizarea eficientă a Registrului, au fost instruiți, specialiști din asistența medicală primară, secțiile de citopatologie, laboratoarele de histopatologie și cabinetele de colposcopie, fiind organizate peste 400 de instruirii online. Cursul este disponibil și pe Platforma Guvernamentală de instruire la distanță. Totodată, au fost efectuate peste 100 de vizite de monitorizare, iar 85% dintre prestatorii de servicii implicați utilizează activ Registrul de screening cervical.
2.1.5	Implementarea metodei de plată pentru serviciile de screening de col uterin în contextul asigurării accesului universal al grupurilor-țintă la servicii de sănătate	1 metodă de plată per serviciu implementată	Trimestrul II, 2025	MS IMSP IO UCISCU		Indicator realizat Ordinul MS/CNAM Nr.1089/288-A din 23.12.2024: Cu privire la aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală. Ordinul MS/CNAM Nr.1070/283-A din 23.12.2024: Cu privire la aprobarea Criteriilor de contractare a prestatorilor de servicii medicale în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2025 și modalității de facturare și achitare a serviciilor medicale acordate
2.1.6	Realizarea studiului de fezabilitate privind trecerea la metodele noi de test screening	1 studiu de fezabilitate realizat	Trimestrul IV, 2024	MS IMSP IO UCISCU	OMS UNFPA	Indicator nerealizat

	primar și secundar (testarea HPV și/sau citologia în mediul lichid)					
2.1.7	Dezvoltarea de parteneriate naționale și internaționale în cadrul programelor de screening cervical, colorectal și depistare precoce și screening al glandei mamare	4 parteneriate semnate, evenimente științifico-practice și de schimb de experiență realizate	Trimestrul IV, 2024	MS IMSP IO	OMS UNFPA OIM IEO	Indicator realizat În 2024, IMSP Institutul Oncologic a devenit parte a proiectului european EUCanScreen, contribuind la implementarea durabilă a programelor de screening pentru cancerle de sân, col uterin, colorectal, pulmonar, de prostată și gastric. Institutul a semnat parteneriate cu Societatea de Colposcopie din Iași și Cluj (România) și cu Programul de Screening Cervical din Slovenia și a participat la trei evenimente internaționale în Turcia, Suedia și Lituania.
2.1.8	Elaborarea și aprobarea actelor normative privind implementarea Programului descentralizat de screening colorectal	1 act normativ aprobat	Trimestrul IV, 2025	MS; IMSP IO		Indicator realizat A fost elaborat ordinul care reglementează traseul pacienților testați pozitiv
2.2. Elaborarea și actualizarea standardelor și programelor de screening și de depistare precoce a cancerului						
Indicatori de rezultat: Ghiduri, acte normative și standarde operaționale pentru fiecare program de screening, pe fiecare localizare, elaborate și actualizate; Standarde/protocoale clinice/studii de fezabilitate actualizate și aprobate					Sursa:	Valoarea de referință:
						Ținta:
2.2.1	Actualizarea Standardului național privind procedurile operaționale pentru screeningul cancerului colorectal	1 standard actualizat și aprobat	Trimestrul IV, 2025	MS; IMSP IO		Indicator nerealizat
2.2.2	Actualizarea standardului de organizare și funcționare a screeningului cervical	1 standard actualizat și aprobat	Trimestrul I, 2025	MS; IMSP IO; UCISCU	OMS; UNFPA	Indicator nerealizat

2.2.3	Elaborarea și aprobarea standardelor de evaluare și acreditare a instituțiilor medico-sanitare prestatoare de servicii de screening de col uterin în cadrul asistenței	4 standarde elaborate și aprobate	Trimestrul II, 2025	MS; CNEAS; IMSP IO; UCISCU	OMS; UNFPA	Indicator nerealizat
2.2.4	Elaborarea și aprobarea protocolului clinic referitor la tratamentul endoscopic al stărilor precanceroase colorectale	1 protocol clinic aprobat	Trimestrul III, 2024 – trimestrul IV, 2025	MS; CNAM; IMSP IO		Indicator nerealizat
2.2.5	Elaborarea Studiului de fezabilitate pentru depistarea precoce a tumorilor regiunii cap/gât, a cancerului cutanat, cancerului de prostată, pulmonar, leucemiilor	1 studiu de fezabilitate elaborat	Trimestrul IV, 2025	MS CNAM IMSP IO	OMS OIM	Indicator nerealizat
2.2.6	Elaborarea standardelor privind procedurile operaționale pentru depistarea precoce/screening a: tumorilor regiunii cap/gât, cancer cutanat, de prostată, pulmonar, leucemiilor conform rezultatelor studiilor de fezabilitate	5 standarde elaborate	Trimestrul IV, 2025	MS; CNAM; IMSP IO		Indicator nerealizat

2.3. Elaborarea programului de formare profesională a lucrătorilor medicali implicați în prestarea serviciilor de screening cervical, colorectal și diagnosticarea precoce a cancerului mamar					
Indicatori de rezultat: Programele de studii și curricula pentru educație medicală continuă (3 programe și 3 curricula); Numărul personalului medical instruit pentru prestarea serviciilor de screening; % personalului medical din asistența medicală primară			Sursa: nu este o sursă exactă		Valoarea de referință: nu este o valoare de referință exactă Ținta: nu poate fi nominalizată o țintă
2.3.1	Elaborarea curriculumului pentru lucrătorii medicali care vor fi implicați în screeningul și depistarea precoce a cancerului glandei mamare (asistente medicale, oncologi mamologi, medici imagiști cu specializare în mamografie)	2 curricula elaborate și aprobate	Trimestrul IV, 2025	MS CNAM IMSP IO USMF Centrul de Excelență în Medicină și Farmacie „Raisa Pacalo”	Indicator realizat În 2024, personalul IMSP Institutului Oncologic a beneficiat de programe de formare profesională dedicate depistării precoce a cancerului mamar. Cinci radiotehnicieni au fost instruiți în cadrul cursului de perfecționare tematică privind tehnicile radiologice de explorare a glandei mamare. De asemenea, opt medici de familie, ginecologi și oncologi au urmat cursul de perfecționare pentru depistarea precoce a cancerului mamar, iar alți opt medici au participat la cursul privind actualitățile în diagnosticul și tratamentul cancerului mamar. Aceste activități sunt susținute prin organizarea anuală a două cursuri de perfecționare pentru medicii implicați în depistarea precoce și prin desfășurarea cursurilor de specializare în mamografie și ecografie a glandelor mamare pentru personalul medical, contribuind astfel la creșterea competențelor profesionale și la îmbunătățirea accesului pacienților la servicii de calitate.
2.3.2	Elaborarea curriculumului pentru instruirea lucrătorilor medicali cu privire la serviciile de screening colorectal (serviciul la	1 curriculum elaborat și aprobat	Trimestrul IV, 2025	MS CNAM IMSP IO USMF Centrul de Excelență în	Indicator parțial realizat În 2024, 13 chirurghi au fost instruiți în cadrul cursului de perfecționare tematică privind chirurgia colorectală cu elemente de chirurgie miniinvazivă laparoscopică și endoscopică, inclusiv prin instruire practică prin simulare la CUSIM.

	nivel de asistență medicală primară, citomorfologie, colonoscopie)			Medicină și Farmacie „Raisa Pacalo”		
2.3.3	Elaborarea curriculumului pentru instruirea lucrătorilor medicali privind serviciile de depistare precoce: a tumorilor regiunii cap/gât, a cancerului cutanat, cancerului de prostată	3 curricula elaborate și aprobate	Trimestrul IV, 2025	MS CNAM IMSP IO USMF Centrul de Excelență în Medicină și Farmacie „Raisa Pacalo”		Indicator parțial realizat Diagnosticul și tratamentul tumorilor pielii și țesuturilor moi (PT – pentru medici de familie, dermatologi, oncologi) - 12 cursanți instruiți; Diagnosticul și tratamentul tumorilor sferei ORL (PT-pentru medici ORL, medici de familie, oncologi, stomatologi, chirurghi macilo-faciali);
2.3.4	Educația și instruirea formatorilor în domeniul depistării precoce și al screeningului mamar (medici de familie, asistenți medicali, oncologi mamologi, ginecologi, imagiști, manageri de date etc.)	5 formatori instruiți	Trimestrul II, 2024	MS CNAM IMSP IO USMF Centrul de Excelență în Medicină și Farmacie „Raisa Pacalo”	OMS OIM IEO	Indicator realizat În cadrul cursului ”Colposcopie, Diagnosticul precoce a leziunilor organelor genitale” a fost instruit 1 cadru didactic formator. În cadrul cursului ”Depistarea precoce a cancerului mamar” (februarie, septembrie) au fost instruiți 14 medici.
2.3.5	Elaborarea, aprobarea și implementarea instruirii în cadrul cursurilor de perfecționare medicală continuă referitoare la screeningul colorectal și endoscopia de screening pentru medici (AMP, oncologi, chirurghi, citomorfologi/anatom	4 cursuri de perfecționare/ 4 specializări elaborate și aprobate; 3/3 persoane instruite	Trimestrul IV, 2025	MS CNAM IMSP IO USMF		Indicator nerealizat

	opatologi, endoscopiști)					
2.3.6	Elaborarea și implementarea criteriilor noi de certificare a lucrătorilor medicali implicați în prestarea serviciilor de screening de col uterin	6 criterii de certificare elaborate și aprobate	Trimestrul II, 2024	MS CNAM IMSP IO USMF Centrul de Excelență în Medicină și Farmacie „Raisa Pacalo” UCISCU	OMS UNFPA	<p>Indicator parțial realizat</p> <p>În limitele bugetelor instituționale am început pilotarea elaborării criteriilor de certificare în baza evaluării indicatorilor de performanță specifice Screeningului la nivel de AMP și Colposcopie</p> <ul style="list-style-type: none"> - elaborarea mecanismului de raportare și monitorizare a rezultatelor de activitate a prelevatorului de citologie (asistent medical) și a medicului de familie cu identificarea dificultăților și rezolvarea lor prin instruirea la locul de muncă on- și off-line; - calitatea prelevării testului citologic în baza ratelor rezultatelor nesatisfăcătoare (UNSAT) și prezenței celulelor din ZT; - rata de referirea la colposcopie a femeilor depistate cu atipie - rata utilizării modulului Screening cervical din SIA AMP - rata prezentării la tratament excizional al femeilor confirmate cu CIN 2,3, în cadrul colposcopiei și biopsiei; - coraportul tratamentului excizional radical (cu marginile curate) și testului de vindecare postexcizional; - coraportul rezultatelor de biopsie cu CIN2,3 în comparație cu numărul total de biopsii și HSIL/ASC H citologic.

2.3.7	Elaborarea și implementarea unui mecanism nou de acces la instruirea medicală continuă a prestatorilor de screening de col uterin	Mecanism nou de acces la instruirea medicală elaborat și pus în aplicare	Trimestrul II, 2025	MS CNAM IMSP IO USMF Centrul de Excelență în Medicină și Farmacie „Raisa Pacalo” UCISCU	OMS UNFPA	Nerealizat
2.3.8	Instruirea personalului din cadrul Unității de Coordonare a implementării screening-ului de col uterin cu privire la gestionarea Registrului de screening	6 persoane instruite	Trimestrul IV, 2024	MS CNAM USMF IMSP IO Centrul de Excelență în Medicină și Farmacie „Raisa Pacalo” UCISCU	OMS UNFPA	Indicator realizat Screeningul cervical (PT – pentru medicii de familie și asistenții generaliști licențiați. Cu instruire prin simulare la CUSIM) – 10 cursanți instruiți. Pe parcursul anului 2024, personalul medical s-a instruit în programarea pacienților SIA AMP și configurarea sistemului audio-video pentru conexiunea BigBlueButton. La fel, s-au instruit în programări prin Any Desk în SIA AMP și identificarea problemelor minore. S-a realizat verificarea regulată a activității și programatorilor și a medicilor de profil pentru semnătura electronică și programarea pacienților. A avut loc actualizarea continuă a instruirilor pentru reflectarea celor mai recente schimbări și îmbunătățiri în Registrul de screening cervical. Toate cele 8 spitale raionale și 2 Spitale municipale au fost instruite în mod eficient în utilizarea sistemului informațional Registrul de Screening Cervical.

2.4. Fortificarea capacităților de diagnostic precoce la nivel național pentru screeningul cancerului cervical, colorectal și al cancerului mamar

Indicatorul de rezultat: Număr de centre regionale pentru efectuarea screeningului de cancer cervical și colorectal și depistarea precoce a cancerului	Sursa:	Valoarea de referință: Depistarea precoce a cancerului mamar – 4 centre regionale +1 centru de referință
---	--------	---

mamar funcționale					Ținta: Depistarea precoce a cancerului mamar – 8 centre regionale +1 centru de referință
2.4.1	Instituirea Centrului de referință de screening colorectal și crearea centrelor de efectuare a colonoscoپیilor de screening (Bălți, Cahul, CRDM)	3 centre de screening funcționale	2024-2025	MS IMSP IO	OMS Indicator parțial realizat Pe parcursul anului 2024, conform Ordinului MS nr. 184 din 22.02.2024, a fost organizat și desfășurat screening-ul cancerului colorectal prin testarea imunochimică pentru depistarea sângelui ocult în fecale (iFOB/FIT) pentru populația asimptomatică cu vârsta între 50 și 55 de ani, în municipiul Chișinău (sectoarele Botanica, Rîșcani și Centru), municipiul Bălți și raioanele Cahul, Călărași, Ungheni, Cantemir și Cimișlia. Persoanele eligibile au fost consiliate, informate și instruite privind modul de efectuare a testului. Tot în baza aceluiași ordin, serviciul de screening colonoscopic a fost decentralizat, fiind realizat în cadrul IMSP SR Cimișlia, IMSP SR Cantemir, IMSP SM SF. Treime și IMSP Spitalul Cancelariei de Stat.
2.4.2	Instruirea specialiștilor din AMP cu referire la realizarea testului iFOBT (raionale pilot)	30 de persoane instruite per AMT	Trimestrul IV, 2024	MS IMSP IO	Indicator realizat Instruire cu deplasare la centrele de testare nou implicate în pilotare: Cantemir, Cimișlia, Ungheni, AMT Centru, AMT Râșcani.
2.4.3	Actualizarea actelor normative referitoare la activitatea laboratoarelor citologice	2 acte normative actualizate	Trimestrul IV, 2024	MS CNAM IMSP IO UCISCU	Indicatoe nerealizat În decembrie anului 2024, conform Dispoziției MS 462-d din 10 octombrie 2024 cu privire la instituirea grupului de lucru privind Realizarea studiului de fezabilitate privind trecerea la metodele noi de test screening primar și secundar (testarea HPV și/sau citologia în mediul lichid) în contextul altor activități din Planul PNCC (pnct. 2.1.6) a fost elaborat și prezentat MS pentru aprobare și promovare proiectul de Concept al pilotării testării HPV screeningului primar, ce va reseta regulile de

						activitate laboratoarelor citologice. Ca urmare realizarea activității 2.4.3 se va propune resetată pentru următorii ani.
2.4.4	Dotarea laboratoarelor de citologie/histologie cu echipament modern, inclusiv digital, pentru realizarea suportului consultativ și a consiliilor multidisciplinare la distanță	3 dispozitive medicale procurate și instalate	Trimestrul IV, 2024	MS CNAM IMSP IO UCISCU	OMS JICA UNFPA	Indicator realizat IMSP Institutul Oncologic și IMSP Spitalul Clinic Municipal „Gheorghe Paladi” au fost dotate cu cate un microscop digital binocular cu sistem foto/video incorporat cu computer conectat la videoconferința, arhiva, criotom BX3-ARM transmise light arm/suport obiective microscop BX53.
2.4.5	Menținerea infrastructurii de colposcopie la nivel național prin asigurarea consumabilelor, echipamentului minor, inclusiv digital pentru 12 unități de colposcopie din țară	12 unități de colposcopie dezvoltate și funcționale	Trimestrul III, 2024	MS CNAM IMSP IO UCISCU	UNFPA	Indicator realizat Tot echipamentul se află la balanța IMSP Spitalelor raionale și municipale: Soroca, Edineț, Bălți Orhei, Caușeni, Ungheni, Ceadâr Lunga, Cahul, IMSP Spitalul Clinic Municipal „Gheorghe Paladi”, Institutul Oncologic și Institutul Mamei și Copilului, mentenanța fiind asigurată din cadrul bugetului IMSP, iar serviciile sunt achitate de către CNAM.
2.5. Evaluarea și monitorizarea programelor de screening și de depistare precoce a cancerului						
Indicatori de rezultat: nu poate fi un indicator distinct Ponderea femeilor depistate cu cancer cervical în stadiul I, II, III și IV, % (urban/rural); Ponderea populației depistate cu cancer colorectal în stadiul I, II, III și IV, % (femei/bărbați; urban/rural); Ponderea femeilor depistate cu cancer mamar în stadiul I, II, III și IV, % (urban/rural)				Sursa: nu este o sursă		Valoarea de referință: indicatori definiți în cadrul ședinței cu OMS (până în prezent nu sunt definiți)
						Ținta:
2.5.1	Evaluarea și monitorizarea indicatorilor prevăzuți în Standardul național al procedurilor	3 indicatori evaluați	Trimestrul IV, 2025	MS; IMSP IO		Indicator realizat

	operaționale privind screeningul cancerului colorectal					
2.5.2	Evaluarea și monitorizarea rezultatelor screeningului și ale depistării precoce a patologiilor glandelor mamare	1 raport de evaluare evaluat	2024-2025	MS IMSP IO		Indicator realizat În perioada octombrie 2023 – decembrie 2024, Centru de Referință al IMSP Institutul Oncologic a examinat 739 de femei, dintre care 99 au fost confirmate cu cancer mamar și 339 prezentau patologii benigne sau stări precanceroase. Pe parcursul anului 2024, toate centrele regionale de depistare precoce a cancerului mamar (Ungheni, Bălți, Căușeni, CRDM) au fost auditate și evaluate de experții CNAM împreună cu grupul de lucru al Centrului de Referință al IMSP IO, conform Dispoziției CNAM nr. 196-d din 17.12.2024, pentru analiza organizării și desfășurării măsurilor de depistare precoce. Evaluarea a inclus proporția femeilor eligibile, procentul cazurilor depistate în stadii incipiente (0-II) și perioada medie de la suspiciune la diagnostic.
2.5.3	Elaborarea și implementarea indicatorilor de control al calității (auditul intern și auditul extern) al serviciilor de screening de col uterin	4 indicatori de audit extern aprobați; 4 indicatori de audit intern aprobați	Trimestrul II, 2025	MS CNAM IMSP IO UCISCU	OMS UNFPA	Nerealizat
2.5.4	Dezvoltarea componentei de evaluare, monitorizare, educare și cercetare a angajaților din cadrul Unității de coordonare a implementării	6 specialiști instruiți	Trimestrul IV, 2025	MS CNAM IMSP IO UCISCU	OMS UNFPA	Nerealizat

	screeningului de col uterin pe baza datelor din Registrul de screening cervical					
2.5.5	Raportarea profilului de țară al screeningului de col uterin și al cancerului cervical cu scop de valorificare a datelor naționale la nivel internațional	Profil de țară raportat anual către OMS	Trimestrul IV, 2025	MS CNAM IMSP IO UCISCU		Nerealizat
2.5.6	Evaluarea și monitorizarea continuă a activităților de screening cervical	2 rapoarte de evaluare anuale prezentate	Trimestrul IV, 2025	MS CNAM IMSP IO UCISCU		Nerealizat
Obiectivul specific 3. Asigurarea accesului a cel puțin 80% dintre pacienții cu cancer, inclusiv cei refugiați/migranți, la servicii calitative de diagnostic, tratament și îngrijire continuă până în anul 2025						
3.1. Fortificarea capacității, eficienței și calității serviciului oncologic la nivel național						
Indicatori de rezultat: nu poate fi un indicator distinct Hotărârea Guvernului nr. 1020/2011 cu privire la tarifele pentru serviciile medico-sanitare modificată și actualizată; Număr de CMD convocate			Sursa: nu este sursă		Valoarea de referință: valoare de referință poate fi diferită în funcție de calitatea serviciilor indicate reper Hotărârea Guvernului nr. 1020/2011 cu privire la tarifele pentru serviciile medico-sanitare actuală; 3 CMD implementate Ținta: Hotărârea Guvernului nr. 1020/2011 cu privire la tarifele pentru serviciile medico-sanitare modificată și actualizată; implementarea a 11 CMD în cadrul IMSP IO	
3.1.1	Fortificarea capacităților serviciului oncologic prin implementarea tuturor palierelor de	20 de CMD convocate zilnic	2024-2025	MS CNAM IMSP IO		Indicator realizat parțial În Republica Moldova, CMDO este reglementat și se bazează pe ghidurile, standardele și Protocoalele Clinice Naționale în domeniul oncologiei și hematologiei și pe art. 53, lit.t) din

	<p>tratament complex (tratament chirurgical, radioterapie, citostatic) prin constituirea CMD la toate localizările)</p>				<p>Regulamentul Instituției Medico-Sanitare Publice Institutul Oncologic aprobat prin Ordinul MS nr.406 din 05.05.2023, Ordin intern nr. 134 din 03.11.23 Cu privire la activitatea Consiliilor Multidisciplinare Oncologice în cadrul IMSP IO. A fost realizat un program de activități care a presupus un set de acțiuni pe toate palierele, de la conceptualizare la planificare, organizare, implementare și diseminare.</p> <p>A avut loc vizite de documentare și instruire a reprezentanților IMSP IO în scop de transfer și implementare de bune practici cu referire la consiliile multidisciplinare în România, Japonia, Italia. În urma acestor vizite s-au stabilit și memorandumuri de colaborare cu caracter permanent între reprezentanții corpurilor medicale din cadrul IRO Iași, Centrul Oncohelp din Timișoara și Institutul Oncologic din Chișinău.</p> <p>În urma acestor deplasări, un număr de 29 de medici din cadrul IMSP IO s-au documentat și au avut un schimb de experiență cu colegii din centrele menționate.</p> <p>În anul 2024 s-a parcurs etapa de identificare, conceptualizare și dotare a spațiilor în care se desfășoară ședințele CMDO pentru fiecare localizare. Începând cu luna iunie, s-au dat în exploatare și au devenit funcționale 4 cabinete pentru activitatea CMDO.</p> <p>CMDO Cancerul Glandei Mamare - a început activitatea în data de 02.01.2024 și în perioada de funcționare au fost consultați 1605 pacienți, dintre care 98% pacienți oncologici primari.</p> <p>CMDO tumorile toracelui - a început activitatea în data de 10.07.2024 și în perioada de funcționare au fost consultați 262 pacienți, dintre care 80% pacienți oncologici primari.</p>
--	---	--	--	--	--

					<p>CMDO Cancerele ginecologice - a început activitatea în data de 06.11.2024 și în perioada de funcționare au fost consultați 109 pacienți, dintre care 78% pacienți oncologici primari.</p> <p>CMDO tumorile gastro-duodenale și hepatobiliare - a început activitatea în data de 27.11.2024 și în perioada de funcționare au fost consultați 28 pacienți, dintre care 75% pacienți oncologici primari.</p> <p>CMDO tumorile cap/gât - a început activitatea în data de 17.07.2024 și în perioada de funcționare au fost consultați 284 pacienți, dintre care 80% pacienți oncologici primari.</p> <p>CMDO tumori ALM, piele și melanom - a început activitatea în data de 26.11.2024 și în perioada de funcționare au fost consultați 63 pacienți, dintre care 90% pacienți oncologici primari.</p> <p>CMDO tumori colorectale - a început activitatea în data de 06.12.2024 și în perioada de funcționare au fost consultați 27 pacienți, dintre care 85% pacienți oncologici primari.</p> <p>CMDO tumori renale și sistemul urogenital - a început activitatea în data de 06.08.2024 și în perioada de funcționare au fost consultați 142 pacienți.</p> <p>CMDO pediatrie oncologică și hematologie copii presupune organizarea CMDO în funcție de specificul vârstei pacienților și complexitatea cazurilor și revendică organizarea ședințelor în cadrul secției și la orele de confort pentru copii.</p> <p>CMDO hematologie maturi - a început activitatea în data de 18.12.2024 și în perioada de funcționare au fost consultați 6 pacienți, dintre care 80% pacienți oncologici primari.</p> <p>Modelul echipei multidisciplinare a fost aprobat ca unul dintre obiectivele planului național de control al cancerului. În ultima perioadă CMDO a devenit</p>
--	--	--	--	--	---

						o practică standard în oncologie și a devenit un forum cheie pentru luarea deciziilor privind managementul pacientului. Principalele aspecte discutate în cadrul CMDO sunt: diagnosticul morfologic, stadiul bolii, selecția opțiunilor optime de tratament și secvența acestora. În cele din urmă, această practică a adoptării deciziilor în cadrul CMDO poate conduce la creșterea speranței de viață a pacientului.
3.1.2	Ajustarea costurilor și tarifelor serviciului oncologic în funcție de tehnologiile moderne pentru estimarea costului per pacient, atât în tratamentul ambulatoriu, cât și în cel spitalicesc	1 act legislativ aprobat	2024-2025	MS CNAM IMSP IO		Indicator realizat parțial IMSP Institutul Oncologic a înaintat propunerea de actualizare a Anexei nr. 3 la Hotărârea Guvernului nr. 1020 din 29 decembrie 2011, „Catalogul tarifelor unice pentru serviciile medico-sanitare prestate contra plată de către instituțiile medico-sanitare publice, precum și pentru serviciile acoperite din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, prestate de instituțiile medico-sanitare publice și cele private”. Propunerea vizează introducerea unor noi servicii medicale avansate, destinate să îmbunătățească diagnosticul și tratamentul bolilor oncologice, în mod explicit, la capitolul B – Servicii medicale de profil general.
3.2. Sporirea calității, abilităților și competențelor cadrelor medicale, inclusiv îmbunătățirea programelor de instruire a specialităților în oncologie; dezvoltarea și implementarea programului de instruire pentru personalul medical din asistența medicală primară						
Indicatorul de rezultat: Număr de cursuri oferite pentru specialiști în îngrijire paliativă și personalul medical (de instruire referitoare la îngrijiri paliative, educație medicală continuă, tematice)				Sursa: nu este sursă		Valoarea de referință: nu este o valoare de referință Republica Moldova oferă cursuri de instruire referitoare la îngrijiri paliative, pentru competența în îngrijiri paliative și cursuri pentru personalul serviciilor nespecializate de îngrijiri paliative (medici, asistenți medicali etc.); Curricula de instruire prezente pentru toate specialitățile: – Oncologie; – Hematologie; – Anatomie patologică;

					<ul style="list-style-type: none"> – Îngrijire paliativă; – Tehnologie radiologică; – Hematologie pentru copii; – Imagistică medicală (ecografie, tomografie computerizată, RMN, PET CT); – Terapie intensivă; <p>Număr insuficient de persoane instruite în centre europene pentru formatori naționali în domeniul diagnosticului și tratamentului maladiilor oncologice</p> <p>Ținta:</p> <p>Elaborarea și aprobarea curricula de instruire pentru:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Oncologie; – Hematologie; – Anatomie patologică; – Îngrijire paliativă; – Tehnologie radiologică; – Îngrijirea paliativă pentru personalul medical și non medical care activează în serviciile specializate de îngrijiri paliative; – Hematologie pentru copii; – Imagistică medicală (ecografie, tomografie computerizată, RMN, PET CT); – Terapie intensivă; <p>Sporirea cu 25% a persoanelor instruite în centre europene pentru formatori naționali în domeniul diagnosticului și tratamentului maladiilor oncologice</p>
3.2.1	Elaborarea și actualizarea curriculei de instruire pentru toate specialitățile: <ul style="list-style-type: none"> – Oncologie; – Hematologie; – Anatomie patologică; – Îngrijire paliativă; 	10 curricula aprobate	Trimestrul IV, 2024	MS CNAM IMSP IO USMF Centrul de Excelență în Medicină și Farmacie „Raisa	<p>Indicator realizat</p> <p>1. Elaborarea și actualizarea curriculei educație medicală continuă:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Screeningul cervical și a glandei mamare la nivel de AMP;</i> - <i>Îngrijiri paliative;</i> - <i>Medicina primară;</i> - <i>Medicina de familie;</i>

<p>– Tehnologie radiologică; – Hematologie pentru copii; – Imagistică medicală (ecografie, tomografie computerizată, RMN, PET CT); – Terapie intensivă; Elaborarea și implementarea cursului de bază pentru instruirea profesională în domeniul îngrijirii paliative pentru personalul medical și non medical care activează în sfera serviciilor specializate de îngrijiri paliative</p>			<p>Pacalo”</p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Asistența medicală în obstetrică și ginecologie;</i> - <i>Asistența medicală în ginecologie;</i> - <i>Planificarea familială;</i> - <i>Asistența medicală în oncologie;</i> - <i>Asistența medicală în endoscopie.</i> <p>Total instruiți: 685 formabili.</p> <p>2. Actualizarea și elaborarea curricula la unitățile de curs educație medicală inițială:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Ginecologie cu nursing specific</i> specialitățile Obstetrică, calificarea Moașă; Medicina, calificarea Asistent medical. - <i>Sarcina patologică și urgențe obstetrico-ginecologice cu nursing specific,</i> specialitățile Medicina, calificarea Asistent medical; Îngrijirea bolnavilor, calificarea Asistent medical. - <i>Pediatrie generală cu nursing specific I,</i> specialitățile Obstetrică, calificarea Moașă; Medicina, calificarea Asistent medical; Îngrijirea bolnavilor, calificarea Asistent medical - <i>Pediatrie generală cu nursing specific II,</i> specialitățile Obstetrică, calificarea Moașă; Medicina, calificarea Asistent medical; Îngrijirea bolnavilor, calificarea Asistent medical. - <i>Asistența medicală în pediatrie,</i> specialitatea Diagnosticare medicală și tehnici de tratament, calificarea Asistent medical în diagnostic de laborator. <p>Total instruiți: 345 elevi.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Patologia chirurgicală cu nursing specific I, II,</i> specialitățile Medicina, calificarea Asistent medical; Îngrijirea bolnavilor, calificarea Asistent medical; - <i>Semiologie chirurgicală cu nursing specific,</i> Obstetrică, calificarea Moașă;
---	--	--	----------------	--

						<p>- <i>Asistența medicală în chirurgie</i>, specialitatea Diagnosticare medicală și tehnici de tratament, calificarea Asistent medical în diagnostic de laborator.</p> <p>Total instruiți: 478 elevi.</p> <p>CD Medicina paliativă aprobată la ședința Consiliului facultății de Medicină nr. 1, proces-verbal nr. 10 din 18.06.2024. Elaborarea și implementarea cursului de bază pentru instruirea profesională în domeniul îngrijirii paliative pentru personalul medical. Cursul de educație continuă ”Medicina paliativă. Specializare pentru competență în activitate. Pentru medici specialiști”. Au fost instruite 12 persoane. În martie 2024 la Catedra Oncologie USMF ”Nicolae Testemițanu” au fost aprobate curriculele pe Oncologie medicală și Radioterapie.</p>
3.2.2	Instruirea în centre europene pentru formatori naționali în domeniul diagnosticului și tratamentului maladiilor oncologice	15 persoane instruite	Trimestrul IV, 2025	MS CNAM IMSP IO	OMS IEO Clinica Universitară de Oncologie a organelor reproductive la femei din or. Bonn, Germania	Nerealizat
3.2.3	Pregătirea cadrelor medicale în țară și peste hotare în domeniul diagnosticului imunologic, molecular genetic și morfopatologie	2 persoane instruite; 8 persoane instruite	Trimestrul III, 2024/ trimestrul II, 2025/ trimestrul I, IV, 2024	MS CNAM IMSP IO	OMS	Indicator realizat S-au pregătit cadrele medicale în țară și peste hotare în diagnosticul imunologic, molecular genetic. Personalul medical s-a instruit în centre specializate de peste hotare în scopul implementării metodei citometriei în flux, a investigațiilor citogenetice și molecular genetice pentru LAAM, LAL și monitorizarea BMR (IRO Iași, București).

					<p>Genetica moleculară „Necesități în perfecționarea cunoștințelor în diagnosticul Leucemiilor acute la IRO Iași. Au participat 2 medici, în baza ordinului intern nr. 164-d din 30.10.2024 la CONFER 2024, inclusiv cu instruirea la IRO Iași.</p> <p>Pe parcursul anului 2025, în domeniul diagnosticului imunologic, au fost instruite 4 persoane la nivel național pentru implementarea metodei imunologice și a tehnicii ECLIA.</p> <p>În domeniul geneticii moleculare, 2 specialiști au fost instruiți la Iași pentru diagnosticarea mutațiilor în LAM și LAL.</p> <p>De asemenea, 1 persoană a beneficiat de instruire în București și în Franța în domeniul citometriei în flux. Ca urmare, au fost implementate 7 teste molecular-genetice pentru diagnosticul leucemiilor acute mieloide (LAM) și leucemiilor acute limfoblastice (LAL).</p> <p>LAM: transcriptul CFBF-MYH11 inv(16) sau t(16;16), transcriptul PML-RARA t(5;17), transcriptul AML1-ETO t(18;21).</p> <p>LAL: transcriptul TEL-AML1 t(12;21), fuziunea genelor E2A-PBX1, fuziunea genelor MLL-AFF1, fuziunea genelor SIL-TAL1.</p> <p>Pentru determinarea markerilor oncologici și statusului hormonal a fost implementată tehnica ECLIA (electrochemiluminiscentă).</p> <p>S-a introdus în HG 1020/2011 cu privire la tarifele pentru serviciile medico-sanitare modificată și actualizată, noi teste molecular-genetice pentru profilul mutațional EGFR și BRAF în cancerul pulmonar și melanom, iar ulterior a fost introdus în Programul PU AOAM, implementarea căreia se va începe în anul curent.</p>
--	--	--	--	--	--

3.2.4	Instruirea personalului medical în centre specializate de peste hotare în scopul implementării metodei citometriei în flux, a investigațiilor citogenetice și molecular genetice pentru LAM, LAL și monitorizarea BMR	4 persoane instruite	Trimestrul II-III, 2024	MS CNAM IMSP IO	OMS Institutul Regional de Oncologie Iași	<p>Indicator realizat</p> <p>Pe parcursul anului 2024, personalul medical s-a instruit în clinicile din România: Citogenetica (FISH) „Inițiere în analiza variațiilor numărului de copii genetice și a reanjarilor cromozomiale la Institutul Clinic Fundeni, București; Genetica moleculară „Necesități în perfecționarea cunoștințelor în diagnosticul leucemiilor acute” la IRO Iași. Participarea la instruirea de o zi în citogenetica la IRO Iași, în luna aprilie în baza ordinului nr. 59-d din 22.04.2024</p> <p>Participarea la Școala de citometrie în flux, București</p> <p>Participarea la lucrările Congresului XVII-lea de Citometrie din România, București, în luna mai în baza ordinului nr. 56-d din 15.04.2024.</p> <p>Citogenetica (FISH) „Inițiere în analiza variațiilor numărului de copii genetice și a reanjarilor cromozomiale la Institutul Clinic Fundeni, București în luna octombrie, a unui medic de laborator, în baza ordinului nr. 144-d din 02.10.2024.</p>
3.3. Ajustarea activităților științifice în toate domeniile de control al cancerului la standardele internaționale						
Indicatorul de rezultat: nu poate fi un indicator distinct			Sursa: nu este o sursă		Valoarea de referință: nu este o valoare de referință	
					Ținta:	
					Realizarea activităților stipulate în subobiectivul 3.3.	
3.3.1	Asigurarea accesului la sursele de informații medicale și subscrieri la resursele electronice internaționale	Act confirmativ privind accesul la resurse științifico-practice	Trimestrul IV, 2025	MS IMSP IO USMF ”N. Testemițanu”		<p>Indicator realizat</p> <p>Personalul medical și nemedical, precum și pacienții IMSP Institutul Oncologic, beneficiază de acces gratuit la toate resursele documentare ale Bibliotecii Științifice Medicale a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, inclusiv la resursele informaționale electronice.</p> <p>BȘM reprezintă singura instituție infodocumentară specializată în domeniul</p>

						medicinii și farmaceuticii din Republica Moldova, oferind acces la informație tuturor studenților, doctoranzilor, medicilor rezidenți, practicienilor din domeniu, asistenților medicali și altor categorii de beneficiari.
3.3.2	Realizarea cercetărilor științifice și recunoașterea rezultatelor acestora la nivel internațional: – proiecte aplicative; – proiecte fundamentale; – proiect în domeniul screeningului leucemiilor	2 proiecte aplicative; 2 proiecte fundamentale; 1 proiect în domeniul screeningului	Trimestrul IV, 2025	MS IMSP IO USMF ANACEC	USMF Institutul Regional de Oncologie Iași Institutul Oncologic București	Indicator realizat parțial Harmony Plus sub tutela EHA: identificarea și evaluarea pacienților cu leucemie mieloidă cronică și TFR, completarea bazei de date a proiectului. Screeningul leucemiilor: Efectuarea studiului de fezabilitate și a costificării serviciilor de laborator în cadrul subobiectivului PNCC.
3.3.3	Participarea la studii clinice (în special cele internaționale)	20 de studii clinice realizate	Trimestrul IV, 2025	USMF	Centrul de Cercetare ARENSIA	Indicator realizat parțial S-au efectuat 36 de studii clinice în domeniul oncologiei și hemopatiilor maligne. În baza studiilor efectuate a fost publicat 1 articol în revista științifică internațională recenzată cu factor de impact > 100. Studii clinice în desfășurare în unitatea de cercetare ARENSIA EM: A Phase 1, Open-Label, Dose-Escalation and -Expansion Study of the Bruton Tyrosine Kinase-Targeted Protein-Degrader BGB-16673 in Patients With B-Cell Malignancies; An Open-Label, Multicenter, Phase 1/2 Trial of GEN3014 (HexaBody®-CD38) in Relapsed or Refractory Multiple Myeloma and Other Hematologic Malignancies; A Phase 1, Open-label, Multicenter, Dose-Escalation Study of SGR-1505 as Monotherapy in Subjects With Mature B-cells Malignancies.
3.3.4	Aderarea la organizațiile internaționale și	4 memoranduri de colaborare încheiate	Trimestrul IV, 2025	MS IMSP IO	OMS OIM IEO	Indicator realizat În scopul permiterii schimbului de experiență și bune practici în diagnosticarea, tratamentul și

	regionale în domeniul oncologiei și al hematologiei					prevenirea cancerului, cât și facilitarea la studii clinice, proiecte comune de cercetare și dezvoltarea unor terapii inovatoare, în anul 2024 au fost semnate următoarele memorandumuri: <ul style="list-style-type: none"> - Memorandumul de înțelegere al Societății Științifico - Practice a Oncologilor din Republica Moldova cu Societatea Națională de Oncologie din România; - Memorandumul de înțelegere între IMSP Institutul Oncologic și Centrul de Oncologie Pediatrică Princess Maxima, Utrecht, Olanda;
3.3.5	Încheierea acordurilor de consultanță în domeniul diagnosticului multiaspectual de laborator (genetica moleculară, flowcitometrie, citogenetica, morfopatologie) cu instituțiile de peste hotare	2 memorandumuri de colaborare încheiate	Trimestrul IV, 2025	MS IMSP IO		Indicator realizat S-a semnat cu IRO Iași Acord de colaborare nr. 2 din 24.11.2024. În prezent, în baza relațiilor pe care Institutul Oncologic le-a dezvoltat cu partenerii de la IRO Iași și Institutul Clinic Fundeni se beneficiază de consultanță cu specialiștii de la aceste instituții și angajații din Laboratorul Imunologic și Genetica Moleculară se discută/consultă fiecare caz aparte de diagnostic complex și complicat
3.3.6	Actualizarea PCN în domeniul oncologiei în conformitate cu ghidurile internaționale de profil	7 PCN actualizate și elaborate	2024-2025	MS IMSP IO USMF		Indicator realizat Au fost actualizate și aprobate următoarele PCN: <ul style="list-style-type: none"> - Ordinul MS nr. 535 din 18.06.2024 cu privire la aprobarea PCN "Tumorile maligne ale oaselor"; - Ordinul MS nr. 536 din 18.06.2024 cu privire la aprobarea PCN "Tumorile maligne ale țesuturilor moi"; - Ordinul MS nr. 533 din 18.06.2024 cu privire la aprobarea PCN "Nefroblastomul la copii (Tumora Wilms)"; - Ordinul MS nr. 534 din 18.06.2024 cu privire la aprobarea PCN "Melanomul malign cutanat";

						- Ordinul MS nr. 1084 din 23.12.2024 cu privire la aprobarea PCN "Cancerul pancreatic".
3.4. Asigurarea accesului pacienților cu cancer la medicamente esențiale și tehnologii pentru diagnosticare și tratament de calitate						
Indicatorul de rezultat: nu poate fi un indicator distinct			Sursa: nu este o sursă		Valoarea de referință: nu este o valoare de referință Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală actual; Lista națională a medicamentelor oncologice esențiale actuală Ținta: Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală modificat; Lista națională a medicamentelor oncologice esențiale actualizată în baza recomandărilor internaționale	
3.4.1	Evaluarea complianței la prevederile PCN pentru testarea imunohistochimică și molecular-genetică a probelor pacientului, a biopsiilor materialului biologic cu cancer	Raport de evaluare elaborat	Trimestrul IV, 2025	MS CNAM IMSP IO		Nerealizat
3.4.2	Extinderea testărilor imunohistochimice, molecular genetice, citogenetice și celor prin citometria în flux pentru diagnosticul diferențiat al tumorilor și hemopatiilor	1090 de teste efectuate; rata acoperită din cadrul PNCC	2024-2025	MS IMSP IO	OMS Institutul Regional de Oncologie Iași	Indicator realizat Numărul investigațiilor molecular genetice s-au majorat inclusiv din contul extinderii spectrului de investigații și implementării de noi (7) teste pentru diagnosticul leucemiilor acute limfoide și mieloide, precum și prin dezvoltarea unor paneele complexe de diagnostic prin citometria în flux atât pentru LAL și LAM. În anul 2024 s-au realizat: cu > 3 288 investigații imunologice în comparative cu 2023, cu > 237 investigații molecular genetice și cu > 250 investigații prin citometria în flux, utilizând în

					<p>testare 6 117 CD-uri în comparație cu 3 634 CD-uri utilizate în anul 2023.</p> <p>În 2024, începând cu 1 iulie au fost introduse în Catalogul de prețuri (HG1020/2011) noi teste de diagnostic pentru tumorile solide (cancer pulmonar și melanom, precum și pentru leucemii), iar ulterior au fost adresate scrisori către MS și CNAM privind introducerea acestora în Programul Unic de Asigurări obligatorii în Medicină (PU AOAM), (nr. 02-07/1061 din 02.10.2024, nr. 02-07/11072 din 07.10.2024). A fost inițiată procedura de elaborare de noi teste care urmează să fie implementate în practica clinică în anul 2025 și 2026. Totodată, este de menționat ca implementarea testărilor citogenetice întârzie și acest lucru este strict legat de lipsa spațiilor necesare pentru aceasta. În schimb au fost întreprinse măsuri concrete de procurare a utilajului necesar pentru aceasta tehnică care a fost realizată prin intermediul CAPCS și suportul financiar al PNCC. Astfel, a fost oferit suport logistic și consultanță pentru CAPCS. Descrierea specificărilor, menținerea corespondenței cu CAPCS și companiile distribuitoare. Organizarea procesului de recepționare și luare la evidența bunurilor materiale. S-au procurat: MBA 95010 Microscop trinocular, ECLIPSE, NIKON (S/N:712638t: Agitator incubator orbital, agitator magnetic cu placă fierbinte, tuburi pentru centrifugă, pipete dozatoare automate, lamele de acoperire, lame de microscop, vase Coplin,etc.) Contracte de achiziții încheiate CAPCS și recepționate prin intermediul depozitului și farmaciei</p> <p>1. Contract/ PO nr. 203224475 din 22.08.2023 S.R.L. "Lokmera"</p>
--	--	--	--	--	--

						<p>2. Contract Nr. 21112181/01/01 din 22.11.2023. S.R.L. Ecochimie</p> <p>Contract Nr. 21180357/01/01 din 25.03.2024 S.R.L. Ecochimie</p> <p>3. Contract Nr.21089033/07/01 din 11.01.2024 S.R.L. Lifemed Group</p> <p>Pentru anul 2025, s-a dezvoltat infrastructura necesară pentru implementarea testărilor citogenetice (cca 3 milioane de lei din partea PNCC și OMS). În anul curent, urmează repararea spațiilor destinate pentru testările citogenetice. Numărul testelor prin citometrie în flux a crescut (2023 – 351, 2024 – 604, 2025 – 763). Numărul testelor molecular-genetice a crescut (2023 – 841, 2024 – 1078, 2025 – 1385).</p>
3.4.3	Actualizarea Listei naționale a medicamentelor oncologice esențiale pe baza recomandărilor internaționale	Lista actualizată și aprobată	Trimestrul IV, 2024	MS CNAM IMSP IO		<p>Indicator parțial realizat</p> <p>Formularul farmaceutic este propus pentru actualizare</p>
3.4.4	Asigurarea accesului pacienților oncologici la medicamente esențiale	Accesul la medicamente esențiale asigurat	Trimestrul IV, 2024- Trimestrul IV, 2025	MS CNAM IMSP IO CAPCS	OMS IOM	<p>Indicator parțial realizat</p> <p>Lista medicamentelor compensate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală include 20 denumiri comune internaționale (în continuare - DCI) de medicamente esențiale integral compensate pentru administrare în condiții de ambulatoriu, destinate pacienților cu maladii oncologice și anume: 2 DCI (Anastozolum, Tamozifenum) – pentru indicația cancer mamar; - 2 DCI (Bicalutamidum, Cyproteronum) – pentru indicația carcinomul de prostată; - 16 DCI (Acidum acetylsalicylicum, Amitriptylinum, Dexamethasonum, Dexketoprofenum, Diazepamum, Diclofenacum, Gabapentinum, Ibuprofenum, Pentoxifyllinum, Prednisolonum,</p>

					<p>Spirolactonum, Nimesulidum) – pentru îngrijiri paliative și durerea în cancer. Lista DCI a medicamentelor compensate este aprobată prin Anexa nr.1 la ordinul comun al ministrului sănătății și directorului general al CNAM nr. 262/51 – A/2024 (a se vedea: OMS262/51/2024). Conform datelor raportate în SI „eRețeta pentru medicamente dispozitive și medicamente compensate”, în perioada aprilie-decembrie a anului 2024, de medicamente compensate pentru tratamentul în condiții de ambulatoriu au beneficiat 3 311 pacienți cu boli oncologice și 758 pacienți care au necesitat îngrijire paliativă. Suma compensată din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală a constituit 1204, 0 mii lei. La fel, în anul 2024 au fost alocate surse financiare din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru tratamentul chimioterapic cu 12 DCI de medicamente costisitoare (Bevacizumabum, Bendamustinum, Bortezomibum, Cladribinum, Decitabinum, Erlotinibum hidroclicloridum, Pertuzimabum, Rituximabum, Temozolomidum, Trastuzumabum, Vemurafenibum, Ibrutinibum) achitate suplimentar costului cazului tratat în asistența medicală și spitalicească suplimentar bugetului global în asistență medicală specializată de ambulatoriu, în suma de 72 026, 10 mii lei. De aceste medicamente au beneficiat cca 5 000 persoane cu maladii oncologice.</p> <p>În vederea asigurării accesului pacienților cu cancer la servicii de diagnosticare, începând cu anul 2023, CNAM finanțează programul „Pacientul oncologic”, program dedicat serviciilor de înaltă performanță (SIP) pentru pacienții oncologici.</p>
--	--	--	--	--	---

					<p>Conform datelor CNAM, circa o mie de persoane beneficiază lunar de serviciile de diagnostic incluse în programul „Pacient oncologic”, cele mai solicitate și prestate servicii fiind:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tomografia computerizată cu și fără contrast pentru evaluarea oncologică (cutia toracică, abdomen bazinul mic) - 6.850 servicii în suma de 31, 1 mil lei; • tomografia computerizată spiralată cu contrast cu imagine tridimensională a toracelui și mediastinului, a abdomenului, precum a bazinului - 2.600 servicii în suma de 4,8 mil lei; • rezonanța magnetică nucleară a creierului, abdomenului sau a organelor bazinului mic la aparatul 1,5 Tesla, cu contrast - 2.133 servicii în suma de 7.1 mil lei. <p>În vederea asigurării accesului pacienților oncologici la medicamente esențiale, CAPCS a organizat 9 proceduri de achiziții publice de medicamente, dintre care:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 7 proceduri centralizate de achiziții publice (conform necesarului IMSP Institutul Oncologic); - 2 proceduri de achiziții publice în scopul realizării Programului Național de Control al Cancerului.
3.4.5	Extinderea serviciilor medico-chirurgicale oncoortopedice și asigurarea cu implanturi	30 de fixări osoase – schelet periferic și 30 la coloana vertebrală efectuate; număr de blocuri	Trimestrul IV, 2025	MS CNAM IMSP IO	<p>Indicator realizat</p> <p>S-au efectuat achiziții centralizate pentru implanturile ortopedice, iar intervențiile chirurgicale au fost realizate.</p>

		neurale ghidate imagistic efectuate				
--	--	--	--	--	--	--

3.5. Fortificarea Institutului Oncologic și instituirea în cadrul acestuia a Centrului Național de Referință (CNR) în Oncologie în Republica Moldova

<p>Indicatorul de rezultat: nu poate fi un indicator distinct</p>	<p>Sursa: nu este o sursă</p>	<p>Valoarea de referință: nu este o valoare de referință Lipsa Departamentului de coordonare pentru implementarea PNCC; Lipsa Centrului de referință în anatomie patologică în domeniul oncologiei; Lipsa Centrului de Referință în Îngrijiri Paliative pentru pacienții cu cancer, inclusiv cu funcții educaționale în domeniu în cadrul Institutului Oncologic; Endoscopia intervențională prin sistemul EBUS și EUS neimplementată; Lipsa unei secții de chimioterapie cu doze înalte pentru pacienții cu hemopatii maligne; Lipsa investigațiilor citogenetice; IMSP IO dispune de 2 acceleratoare liniare cu funcții de radioterapie; Nu dispune de aparat de brahiterapie; Lipsa gamma-camerei (inclusiv gamma-camera portativă) pentru detectarea preoperatorie și intraoperatorie a substanțelor radioactive marcate (ganglionul sentinelă); Lipsa dispozitivului și a procedurilor operaționale standard pentru determinarea unor substanțe citostatice în sânge; Secția hematologie pentru copii și Secția oncologie pediatrică nerenovate</p> <p>Ținta: Instituirea Departamentului de coordonare pentru implementarea PNCC; Instituirea Centrului de referință în anatomie patologică în domeniul oncologiei;</p>
---	-------------------------------	--

				<p>Crearea, în cadrul Institutului Oncologic, a Centrului de referință în Îngrijiri Paliative pentru pacienții cu cancer, inclusiv cu funcții educaționale în domeniu;</p> <p>Implementarea endoscopiei intervenționale prin sistemul EBUS și EUS și fortificarea serviciului endoscopic;</p> <p>Crearea unei secții de chimioterapie cu doze înalte pentru pacienții cu hemopatii maligne conform standardelor internaționale;</p> <p>Implementarea investigațiilor citogenetice; dotarea Departamentului oncologie radiologică al Institutului Oncologic cu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 2 acceleratoare liniare cu funcții de radioterapie cu intensitate modulată și VMAT, ghidate de imagini; – aparat pentru radioterapie superficială (ortovoltaj); – brahiterapie 3D; – dispozitive de fixare; <p>Construcția unul buncăr nou pentru 2 acceleratoare liniare și brahiterapie 3D;</p> <p>Achiziționarea și punerea în funcțiune a gamma-camerei (inclusiv gamma-camera portativă) pentru detectarea preoperatorie și intraoperatorie a substanțelor radioactive marcate (ganglionul santinelă);</p> <p>Achiziționarea, punerea în funcțiune a dispozitivului și elaborarea procedurilor operaționale standard pentru determinarea unor substanțe citostatice în sânge;</p> <p>Renovarea capitală a Secției hematologie pentru copii și a Secției oncologie pediatrică</p>	
3.5.1	Instituirea Departamentului de coordonare pentru implementarea PNCC	1 departament instituit	Trimestrul IV, 2024	MS CNAM IMSP IO	<p>Indicator realizat</p> <p>Unitatea de coordonare a serviciului oncologic la nivel național a fost instituit prin ordinul Ministerului Sănătății nr 320 din 03.04.2025</p>

3.5.2	Instituirea Centrului de referință în anatomie patologică în domeniul oncologiei; Crearea, în cadrul Institutului Oncologic, a Centrului de Referință în Îngrijiri Paliative pentru pacienții cu cancer, inclusiv cu funcții educaționale în domeniu	2 centre de referință instituite; 15 dispozitive medicale procurate	Trimestrul IV, 2025 Trimestrul IV, 2024	MS CNAM USMF IMSP IO OMS		Indicator nerealizat A fost elaborat un proiect de Centrul de Referință în Îngrijiri Paliative cu funcții educaționale care a fost prezentat în cadrul directoratului Institutul Oncologic și la adunarea comună cu Ministerul Sănătății. Organigrama care prevedea dezvoltarea Centrului de Referință în Îngrijiri Paliative a fost discutată și remisă Ministerului Sănătății pentru aprobare.
3.5.3	Implementarea endoscopiei intervenționale prin sistemele EBUS și EUS și fortificarea serviciului endoscopic	1 dispozitiv medical procurat; procedura operațională și cadrul de diagnostic implementate privind metodele EBUS și EUS	Trimestrul IV, 2025	MS CNAM IMSP IO		Indicator realizat partial În noiembrie 2024 a fost primit prin proiectul JIKA dispozitivele endoscopice EBUS și EUS. S-a efectuat instructajul personalului medical conform cerințelor ARIETA-850. Logistica sălilor de intervenție pentru EBUS și EUS se îmbunătățește. IMSP Institutul Oncologic a colaborat cu Institutul Cleveland Clinic din SUA pentru instruire.
3.5.4	Implementarea tratamentului chirurgical modern al maladiilor oncoginecologice	2 metode de tratament implementate	Trimestrul IV, 2025	MS CNAM IMSP IO		Nerealizat
3.5.5	Crearea unei secții de chimioterapie cu doze înalte pentru pacienții cu hemopatii maligne conform standardelor	1 secție creată și dotată cu dispozitive medicale	Trimestrul IV, 2024	MS CNAM IMSP IO		Indicator nerealizat - Nu s-au identificat spații; - Lipsa resurselor financiare.

3.5.6	Implementarea investigațiilor citogenetice	1 metodă implementată	Trimestrul IV, 2025	MS CNAM IMSP IO		Indicator realizat partial S-a dezvoltat infrastructura necesară pentru implementarea testărilor citogenetice (cca 3 milioane de lei din partea PNCC și OMS).
3.5.7	Dezvoltarea sistemului de stocare a investigațiilor radiologice	4 dispozitive radiologice procurate; 1 sistem de stocare a investigațiilor radiologice funcțional	Trimestrul IV, 2025	MS CNAM IMSP IO		Indicator realizat partial Au avut loc discuții cu Firma MEDEXCOM, care este responsabilă de sistemul PACS în M-claud.
3.5.8	Contractarea serviciilor de transplant medular în clinicile medicale de peste hotare	5-7 pacienți pe an	Trimestrul IV, 2025	MS IMSP IO		Indicator parțial realizat Au fost identificate instituții medicale partenere internaționale.
3.5.9	Contractarea serviciilor de radioterapie cu iod în clinicile medicale de peste hotare	120 de servicii contractate	Trimestrul IV, 2025	MS IMSP IO		Indicator realiat partial A fost inițiată contractarea serviciilor cu o instituție din România. A fost elaborată procedura operațională pentru terapia cu iod la IRO Iași.
3.5.10	Dotarea Departamentului Oncologie radiologică al Institutului Oncologic cu: – 2 acceleratoare liniare cu funcții de radioterapie cu intensitate modulată și VMAT, ghidate de imagini; – aparat pentru radioterapie superficială(ortovoltaj);	2 dispozitive medicale procurate și instalate	Trimestrul IV, 2025	MS CNAM ANRAR IMPS IO		Indicator realizat Pe parcursul anului 2024, au fost realizate investiții importante în infrastructura medicală, printre care: 1. Instalarea aparatului nou pentru Brahiterapie BRAVOS, în perioada 16-19 ianuarie 2024, tehnica 3D, obținut prin donație, conform proiectului tripartit MOL6011. 2. Continuarea construcției buncărului nou, demararea evenimentului de construcție fiind în data de 23.11.2023, finalizarea transferată pentru trimestrul I al anului 2025; 3. Modernizarea acceleratorului liniar existent, VitalBeam, 6 MV (instalat în anul 2022) cu tehnici moderne IMRT/VMAT, conform Proiectului

<p>– Brahiterapie 3D; – dispozitive de fixare; – construcția bucherului nou pentru 2 acceleratoare liniare și brahiterapie 3D</p>					<p>tripartit MOL6011. Echipament livrat 25.09.2024; Upgrade efectuat 14-16.10.2024; 4. Achiziționarea Acceleratorului liniar nou, 6 MV și 10 MV, cu ghidare imagistică, conform proiectului tripartit MOL6011; livrarea echipamentului în 3 tranșe (pe parcursul anului) și inițierea instalării acceleratorului din data de 16.10.24. Finalizarea instalării - I trimestru al anului 2025. 5. Achiziție de dispozitive de imobilizare (conținție) a pacienților achiziționate în 2 tranșe: -Factura fiscală Seria Nr.EAQ000111468, data livrării: 22.07.2024 -Factura fiscală Seria Nr.EAQ000553487, data livrării: 07.08.2024; 6. Instruiri ai medicilor radioterapeuți și fizicienilor medicali în utilizarea tehnicilor IMRT/VMAT de radioterapie; 7. Al 2-lea accelerator liniar (cu destinație de instalare în buncărul nou), preconizat pentru achiziție prin proiectul tripartit MOL6012, pentru anii 2025-2028. 8. Dispozitive de fixare(imobilizare)-achiziționate, în 2 tranșe(07-08.2024) 9. Instalație pentru brahiterapie „Bravos HDR 3D”, sursa radioactivă Iridiu, 192, instalat 16-19.01.2024. 10. Achiziția unui aparat cu ortovoltaj a fost anulată, deoarece tratamentul tumorilor superficiale poate fi realizat cu aparatul de brahiterapie BRAVOS sau la acceleratorul Clinac (echipat cu electroni), existente în laboratorul Oncologie Radiologică al IMSP Institutul Oncologic. Pe parcursul anului 2025, au fost realizate investiții importante în infrastructura medicală, printre care:</p>
---	--	--	--	--	---

						<p>1. Accelerator liniar VitalBeam2(TrueBeam), 6,10 Mv, fotoni; 4,6.9,12,16,18 MeV, electroni, cu ghidaj imagistic, instalat 16.10.2024-31.04.2025</p> <p>2. Aparatul pentru radioterapie superficială(ortovoltaj) a fost anulat din proiectul MOL6011 pe motivul, posibilității aplicării radioterapiei asupra cancerelor cu localizare superficială(piele) cu electroni la 2 acceleratoare existente(Clinac,Vitalbeam-2).</p> <p>3. Construcția complexului radioterapeutic cu 2 buncăre pentru amplasarea a 2 acceleratoare liniare, finalizat, deschidere oficială-06.03.2025</p>
3.5.1 1	Achiziționarea unui aparat RMN pentru diagnostic și planificarea radioterapiei cu echipament de anestezie IRM compatibil	1 RMN achiziționat și instalat	Trimestrul III, 2024	MS CNAM ANRAR IMSP IO		<p>Indicator realizat</p> <p>A fost instalat și pus în funcțiune instalația IRM. Personalul medical a fost instruit și angajat în câmpul muncii. A fost instalat mobilier, echipament tehnic și medical, după cerințele inginerilor.</p> <p>S-a elaborat planul de formare profesională continuă pentru metodologia investigațiilor radioimagistice prin CT și IRM.</p> <p>Tarificarea investigațiilor pentru planificarea radioterapiei și propunerea pentru introducerea în Catalogul de tarife e planificat pentru anul 2025.</p> <p>S-au elaborat 2 acorduri informaționale a pacientului la investigații CT și IRM.</p>
3.5.1 2	Dezvoltarea serviciului de medicină nucleară pentru pacienții oncologici a tratamentului cu iod radioactiv: – asigurarea pacienților oncologici cu diagnostic	1 serviciu de medicină nucleară dezvoltat	Trimestrul IV, 2025	MS CNAM ANRAR IMSP IO		<p>Indicator realizat parțial</p> <p>Pentru implementarea tratamentului cu iod radioactiv în Republica Moldova a fost lansat Proiectului MOL6012 la 19 decembrie 2023, anunțat prin scrisoarea dlui. Hua Liu, Director general adjunct și Șef în cadrul Direcției cooperare tehnică a Agenției Internaționale pentru Energia Atomică (AIEA). Proiectul „Increasing Accessibility to High Quality Cancer Management Services” face parte din Programul de cooperare tehnică pentru ciclul 2024-2025 care va asigura</p>

	<p>prin sisteme hibrid cu emisie de pozitroni; – achiziționarea gamma-camerei (inclusiv gamma camera portativă) pentru detectarea preoperatorie și intraoperatorie a substanțelor radioactive marcate (ganglionul santinelă)</p>				<p>”Accesul la terapii efective și aplicarea principiului abordării clinice multidisciplinare în managementul pacienților cu cancer”. Pentru detectarea preoperatorie și intraoperatorie a substanțelor radioactive marcate (determinarea ganglionului santinelă), a fost achiziționată gamma-sonda de cristal (jumătatea anului 2024). S-a obținut contractul de achiziție pentru asigurarea cu preparatul radiofarmaceutic necesar acestei investigații (ianuarie 2025).</p> <p>Pe parcursul anului 2025, s-au efectuat activitățile: Implementarea infrastructurii (saloane, sistem special de canalizare, radioprotecție)- etapa de finisare a lucrarilor, infrastructura realizată , Personal instruit: pentru tehnica limfoscintigrafiei cu nodul santinelă Medic medicină nucleară- 1, chirurg oncolog-1 Fellowship Bursă de studii la Spitalul Clinic Universitar de Urgență Militară „Carol Davila”, București, România, 4–15 august 2025;</p> <p>Terapia cu Iod in cancer tiroidian înalt diferențiat medic medicina nucleară -1 perioada 18.08-31.10 București, România Fiziician Medical-1 Vizită științifică la Centrul de Medicină Nucleară și Oncologie din Semey, Kazakhstan, 22-26 septembrie 2025</p> <p>- medic medicina nucleară-1cursul internațional EANM, ESMIT “Nuclear Medicine in Breast Cancer Based on FOCUS Meeting 6” Viena, 4–5 decembrie 2025</p> <p>-Obținerea: Autorizatiei radiologice Seria A Nr.1565 pentru Utilizarea surselor de radiații ionizante în medicina nucleară cu scopuri terapeutice;</p> <p>- Protocol clinic standardizat</p>
--	---	--	--	--	---

						„Investigații radionuclidice de medicină nucleară,, aprobat la comisia științifico-metodică etapa universitară. -Implementarea metodei de determinare a nodulului santinelă – 2 investigații realizate. -Gamma sondă portabilă, donată de Organizația Internațională pentru Migrație (OIM).
3.5.1 3	Implementarea metodei de determinare a unor substanțe citostatice în sânge	1 metodă implementată	Trimestrul IV, 2025	MS CNAM IMSP IO		Indicator realizat S-a implementat metoda de determinare a citostaticelelor (Metotrexat) pentru secțiile oncologie și hematologie pediatrică.
3.5.1 4	Elaborarea studiului de fezabilitate privind unificarea și reamplasarea laboratoarelor (anatomie patologică, biologie moleculară, citologie și laborator clinic)	1 studiu de fezabilitate realizat	2024	MS CNAM ANSP IMSP IO		Indicator realizat În ianuarie 2024 Ministra Sănătății, a avut o întrevedere cu arhitecții de la Institutul Politehnic din Milano și reprezentanții Biroului Regional al Organizației Mondiale a Sănătății, oferind suport tehnic în domeniul arhitecturii spitalelor. Au fost identificate acțiuni, care vor fi desfășurate ulterior pentru potențialii beneficiari ai sistemului, subliniind astfel accentul pus pe modernizarea și optimizarea serviciilor medicale. Totodată, grupul de arhitecți a oferit soluții arhitecturale pentru relocarea și renovarea unor departamente clinice ale Institutului Oncologic. Cu suportul OMS a fost elaborat un studiu de fezabilitate a laboratoarelor (Anatomie patologică, Biologie moleculară, Citologie și Laborator clinic).
3.5.1 5	Renovarea capitală a secțiilor Hematologie pentru copii și Oncologie pediatrică	1 secție renovată	Trimestrul IV, 2025	MS CNAM ANSP IMSP IO		Indicator nerealizat

3.6. Dezvoltarea rețelei oncologice naționale

Indicatorul de rezultat: nu poate fi un indicator distinct	Sursa: nu este o sursă	Valoarea de referință: nu este o valoare de referință Lipsa unităților oncologice în cadrul spitalelor regionale (unități satelit nord și sud) în conformitate
--	------------------------	---

						<p>cu planurile reformei spitalicești în Republica Moldova; Mecanism neeficient de medicament specific compensat în oncologie</p> <p>Ținta: Crearea/construcția spitalelor regionale (unități satelit nord și sud) în conformitate cu planurile reformei spitalicești în Republica Moldova; Mecanism eficient de medicament specific compensat în oncologie</p>
3.6.1	Crearea unităților oncologice în cadrul spitalelor regionale (unități satelit nord și sud) în conformitate cu planurile reformei spitalicești în Republica Moldova	2 unități oncologice create	Trimestrul IV, 2025	MS CNAM IMSP IO	APL	<p>Indicator parțial realizat</p> <p>Dezvoltarea rețelei oncologice naționale este o acțiune ambițioasă conexă construcției a doua spitale regionale care la moment este la etapa de pregătire (realizarea studiului de fezabilitate) și care presupune crearea unităților oncologice în cadrul spitalelor regionale Bălți și Cahul.</p>
3.6.2	Includerea medicamentelor oncologice în lista celor compensate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală	2 medicamente oncologice incluse în lista celor compensate; număr de beneficiari	Trimestrul IV, 2025	MS CNAM IMSP IO		<p>Indicator realizat parțial</p> <p>Lista DCI a medicamentelor compensate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală (în continuare - Lista) a fost extinsă cu următoarele poziții de medicamente:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2 DCI (Tamoxifenum, Anastrozolum) - integral compensate pentru pacienții cu cancer mamar, incluse în Lista din data de 01.01.2024 (Decizia nr.10 din 10.11.2023 a Consiliului pentru medicamente compensate). http://cnam.md/wp-content/uploads/2022/Decizia-CMC-nr.-IO_din_IO_11_2023.pdf 410 - 2 DCI (Bicalutamidum, Cyproteronwn) - integral compensate pentru pacienții cu carcinom de prostată, incluse în Lista din data de 01.01.2025 (Decizia nr. 03 din 04.09.2024 a Consiliului pentru medicamente compensate).

						http://cnam.md/wp-content/uploads/2024/10/3-Decizia-CMC-nr.-3-din-04.09.2024.pdf
Obiectivul specific 4. Dezvoltarea serviciilor paliative și a celor de reabilitare și asigurarea accesului pacienților cu cancer, inclusiv cei refugiați/migranți, la aceste servicii						
4.1. Asigurarea accesului garantat al pacienților cu cancer la echipament pentru îngrijire și medicamente esențiale pentru durere și îngrijiri paliative						
Indicatori de rezultat: % de aprovizionare cu opioide esențiale a centrelor de sănătate; Număr de spitale raionale care au în stoc opioide esențiale pentru durere			Sursa: CNAM		Valoarea de referință: Accesul la medicamente esențiale pentru durere este realizat cu întreruperi; Achiziționarea opioidelor este întârziată; Stocurile de opioide în centrele de sănătate sunt incomplete; Pacienții parcurg distanțe mari pentru a lua medicamentele compensate pentru durere; Bolnavii cu cancer din spitale nu au acces la forme non-injectabile de opioide Ținta: Asigurarea accesului fără întreruperi a 100% din pacienții cu cancer la medicamente pentru durere și consumabile pentru îngrijire	
4.1.1	Evaluarea și revizuirea actelor normative cu referire la opioide și îngrijirea paliativă pentru adulți și copii în țară pentru a crește accesul pacienților la medicamentele pentru durere și îngrijiri paliative	1 act normativ actualizat și aprobat	Trimestrul II, 2025	MS CNAM CAPCS IMSP IO		Indicator realizat parțial A fost aprobat Ordinul Ministerului Sănătății nr. 630/2024 cu privire la organizarea achizițiilor publice de bunuri și servicii pentru necesitățile sistemului de sănătate.
4.1.2	Elaborarea studiului de fezabilitate privind accesibilitatea la servicii de îngrijiri paliative	1 studiu de fezabilitate realizat	Trimestrul III, 2025	MS CNAM IMSP IO	OMS EAPC	Nerealizat

4.1.3	Îmbunătățirea mecanismului de estimare a necesităților de medicamente și consumabile medicale pentru îngrijirea paliativă în țară	1 act normativ elaborat și aprobat	Trimestrul IV, 2025	MS CNAM CAPCS IMSP IO		Indicator realizat parțial A fost aprobat Ordinul Ministerului Sănătății nr. 630/2024 cu privire la organizarea achizițiilor publice de bunuri și servicii pentru necesitățile sistemului de sănătate. Pe parcursul anului 2024 s-a reevaluat lista medicamentelor opioide la durere și pentru bolnavul de Îngrijiri Paliative achiziționate centralizat la Programul Național de Control al Cancerului. Lista a fost expediată raioanelor Republicii Moldova și în baza căreia fiecare raion își estimează necesitatea fiecărui medicament din listă pe întregul an.
4.2. Lărgirea accesului pacienților la servicii multidisciplinare de îngrijiri paliative de calitate						
Indicatori de rezultat: Număr de raioane în care s-au lansat servicii specializate de îngrijiri paliative; Număr de servicii specializate de îngrijiri paliative lansate; Număr de personal medical instruit				Sursa: CNAM; MS		Valoarea de referință: Bolnavii cu cancer nu au acces la servicii specializate de îngrijiri paliative în toate raioanele țării (cu excepția a circa 7 raioane/unități administrative); Nu se acordă servicii de consultanță pentru stomaterapie, cu excepția mun. Chișinău Ținta: Acoperirea cu servicii specializate de îngrijiri paliative a necesarului estimat pe țară la 100%
4.2.1	Extinderea rețelei de servicii specializate de îngrijiri paliative în raioanele și localitățile tarii, inclusiv îngrijiri paliative la domiciliu	Servicii specializate de îngrijiri paliative efectuate, inclusiv la domiciliu	Trimestrul IV, 2025	MS CNAM IMSP IO	APL	Nerealizat
4.2.2	Actualizarea costurilor serviciilor de îngrijire paliativă oferite de serviciile specializate în îngrijirea paliativă	Tarife elaborate și aprobate	Trimestrul IV, 2025	MS CNAM IMSP IO		Nerealizat

4.2.3	Dezvoltarea serviciului de stomaterapie: – deschiderea cabinetului specializat cu asistentă medicală instruită în domeniu în fiecare raion, inclusiv în IMSP IO; – asigurarea cu consumabile pentru stome pentru pacienții oncologici (urostome, colostome, nefrostome, gastrostome, traheostome etc.)	36 de cabinete deschise și dotate; 36 de asistente medicale instruite; număr de beneficiari	Trimestrul IV, 2025	MS CNAM IMSP IO		Nerealizat
4.3. Dezvoltarea sistemului de reabilitare și asistență psihologică pentru pacienții cu cancer și supraviețuitori						
<p>Indicatori de rezultat: nu poate fi un indicator distinct</p> <p>Număr de acte normative elaborate și aprobate;</p> <p>Număr de personal instruit;</p> <p>Număr de beneficiari deserviți;</p> <p>Număr de servicii multidisciplinare deschise;</p> <p>Număr de servicii contractate cu CNAM;</p> <p>Număr de dispozitive medicale și echipamente necesare pentru reabilitarea multidisciplinară a pacienților oncologici compensate de CNAM</p>					<p>Valoarea de referință: nu este o valoare de referință</p> <p>În prezent, serviciile de reabilitare medicală multidisciplinară sunt asigurate numai în cadrul IMSP IO;</p> <p>În momentul de față, nu se cunosc necesitățile în reabilitarea medicală multidisciplinară a pacienților oncologici în țară;</p> <p>Nu se acordă tratamentul complex al limfedemului pentru bolnavii de cancer, cu excepția IMSP IO;</p> <p>Nu există PCN privind tratamentul limfedemului la pacienții cu cancer</p> <p>Ținta:</p> <p>Asigurarea accesului pacienților cu cancer și supraviețuitorilor la servicii de reabilitare medicală și asistență psihologică;</p> <p>Aprovizionarea cu echipament și dispozitive medicale</p>	

4.3.1	Evaluarea necesităților esențiale (dispozitive și consumabile medicale, asistență medicală, psihologică, socială și spirituală) a pacienților cu cancer și a supraviețuitorilor	1 studiu realizat	Trimestrul IV, 2025	MS CNAM CAPCS IMSP IO		<p>Indicator realizat</p> <p>Pe parcursul anului 2024, a fost realizată o evaluare detaliată a necesităților esențiale ale pacienților oncologici și supraviețuitorilor, inclusiv privind dispozitivele și consumabilele medicale.</p> <p>La nivelul compartimentului psihologic, social și spiritual, procesul de elaborare a strategiilor de suport este în desfășurare.</p> <p>Totodată, a fost aprobat Ordinul Ministerului Sănătății nr. 630/2024, privind organizarea achizițiilor publice de bunuri și servicii pentru necesitățile sistemului de sănătate.</p> <p>A fost elaborată și aprobată Procedura Operațională PO-310 „Screening-ul distresului emoțional și identificarea problemelor psiho-sociale la pacientul oncologic”, care stabilește cadrul standardizat de evaluare și identificare precoce a distresului emoțional și a nevoilor psiho-sociale ale pacienților oncologici, ca parte integrantă a îngrijirii oncologice centrate pe pacient (Ordin nr. 133 din 20.11.2025).</p>
4.3.2	Elaborarea și actualizarea actelor normative în domeniul reabilitării medicale și psihologice a pacienților oncologici	2 acte normative elaborate și aprobate	Trimestrul IV, 2025	MS CNAM IMSP IO		<p>Indicator realizat</p> <p>Pe parcursul anului 2024 în vederea îmbunătățirii cadrului legislativ privind reabilitarea medicală și psihologică a pacienților oncologici, au fost studiate actele normative care reglementează accesul, metodologia și standardele de îngrijire. De asemenea, au fost luate în considerare recomandările internaționale și bunele practici în domeniu pentru a alinia legislația națională la standardele europene.</p> <p>Cadrul normativ comprehensiv privind intervenția psihologică la pacientul oncologic și supraviețuitorul de cancer se află la etapa de elaborare, având în vedere necesitatea alinierii documentelor naționale la politicile și standardele europene, inclusiv în contextul participării</p>

						Republicii Moldova în proiecte europene relevante. Această etapizare reflectă o abordare graduală și coerentă: de la screening standardizat (PO-310) la reglementarea intervențiilor psihologice specializate. În acest context, elaborarea Protocolului Clinic Național (PCN) „Intervenția psihologului la pacientul oncologic” este prevăzută în Planul de acțiuni PNCC 2026–2030, ca etapă strategică ulterioară, menită să completeze și să consolideze cadrul normativ inițiat în perioada PNCC 2024–2025.
4.3.3	Elaborarea bazelor de date a pacienților oncologici și a supraviețuitorilor cu nevoi de: – proteze mamare și consumabile; – tratament al limfostazei; – consiliere psihologică; – stomaterapie	4 baze de date elaborate	Trimestrul IV, 2025	MS CNAM IMSP IO		<p>Indicator realizat parțial</p> <p>Pentru a asigura o gestionare eficientă a resurselor și a serviciilor destinate pacienților oncologici și supraviețuitorilor, au fost elaborate baze de date specifice privind necesitatea de exoproteze mamare și consumabile, tratament pentru limfostază.</p> <p>Baza de date pentru servicii de consiliere psihologică și stomaterapie sunt în proces de elaborare.</p> <p>Baza de date privind serviciile de consiliere psihologică destinate pacienților oncologici și supraviețuitorilor de cancer se află în proces de elaborare, cu scopul de a asigura evidența structurată a serviciilor prestate, monitorizarea accesului pacienților și fundamentarea deciziilor de planificare și evaluare a serviciilor de suport psihologic.</p> <p>Nerealizarea integrală a indicatorului în perioada de raportare este determinată de necesitatea corelării bazei de date cu cadrul normativ și de armonizarea acestuia cu standardele europene privind monitorizarea serviciilor de suport psihologic pacienților oncologici, supraviețuitorilor și aparținătorilor, în contextul participării în proiecte europene. Procesul implică definirea indicatorilor de raportare, a fluxurilor de date și a mecanismelor</p>

						de protecție a datelor cu caracter personal, ceea ce a extins perioada de dezvoltare tehnică și metodologică.
4.3.4	Instruirea personalului medical cu privire la Implementarea metodelor de kinetoterapie, reabilitare postoperatorie precoce și baroterapie a pacienților oncologici	4 persoane instruite	Trimestrul IV, 2024	MS CNAM IMSP IO USMF Centrul de Excelență în Medicină și Farmacie „Raisa Pacalo”		Indicator realizat La Centrul de Excelență în Medicină și Farmacie „Raisa Pacalo” au avut loc instruirii pe modulele: Masaj și kinetoterapie; Masaj și gimnastică. Aceste programe au avut ca scop pregătirea unui număr total de 53 de persoane. În plus, curricula la unitatea de curs Îngrijiri paliative, specialitatea Medicină, calificarea Asistent medical/Asistentă medicală în urgențe a instruit 53 de elevi.
4.3.5	Estimarea și asigurarea cu dispozitive medicale și consumabile destinate recuperării deficiențelor organice și funcționale (exoproteze mamare, stome, articole de compresie pentru limfedem) pentru bolnavii de cancer	550 de beneficiari; 570 de consumabile	2024-2025	MS CNAM IMSP IO		Indicator realizat parțial Este stabilită lista de beneficiari/așteptare pentru exoproteze mamare și consumabile. Eliberarea pe parcursul anului 2024 a 992 exoproteze mamare la 953 pacienți (39 femei au primit câte 2 exoproteze pe motiv de mastectomie bilaterală) și 422 sutiene speciale. A fost evaluată și estimată necesitatea de exoproteze mamare și sutiene specializate pentru anul 2025 (adresare către CNAM Nr.02-07/974 din 04.09.2004, adresare către CAPCS Nr.02-07/1006 din 12.09.2024 și Nr 02-07/1306 din 05.12.2024). Estimarea necesarului de stome a fost distribuită raioanelor țării. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=142544&lang=ro S-a participat la evaluarea ofertelor cu privire la încheierea acordului-cadru ”Achiziționarea exoprotezelor mamare și accesoriilor conform necesităților IMSP IO pentru anii 2024-2026”.
Obiectivul specific 5. Îmbunătățirea și asigurarea funcționării Registrului național de cancer conform recomandărilor Agenției Internaționale pentru Cercetări în Domeniul Cancerului (IARC)						
5.1. Îmbunătățirea capacităților și asigurarea funcționalității Registrului național de cancer						

Indicatorul de rezultat: nu poate fi un indicator distinct

Valoarea de referință: nu este o valoare de referință
Lipsa Departamentului de coordonare pentru implementarea PNCC;
Lipsa Centrului de referință în anatomie patologică în domeniul oncologiei;
Lipsa Centrului de Referință în Îngrijiri Paliative pentru pacienții cu cancer, inclusiv cu funcții educaționale în domeniu în cadrul Institutului Oncologic;
Endoscopia intervențională prin sistemul EBUS și EUS neimplementată;
Lipsa unei secții de chimioterapie cu doze înalte pentru pacienții cu hemopatii maligne;
Lipsa investigațiilor citogenetice;
IMSP IO dispune de 2 acceleratoare liniare cu funcții de radioterapie;
Nu dispune de aparat de brahiterapie;
Lipsa gamma-camerei (inclusiv gamma-camera portativă) pentru detectarea preoperatorie și intraoperatorie a substanțelor radioactive marcate (ganglionul sentinela);
Lipsa dispozitivului și a procedurilor operaționale standard pentru determinarea unor substanțe citostatice în sânge;
Secția hematologie pentru copii și Secția oncologie pediatrică nerenovate

Ținta:

Instituirea Departamentului de coordonare pentru implementarea PNCC;
Instituirea Centrului de referință în anatomie patologică în domeniul oncologiei;
Crearea, în cadrul Institutului Oncologic, a Centrului de referință în Îngrijiri Paliative pentru pacienții cu cancer, inclusiv cu funcții educaționale în domeniu;

						<p>Implementarea endoscopiei intervenționale prin sistemul EBUS și EUS și fortificarea serviciului endoscopic;</p> <p>Crearea unei secții de chimioterapie cu doze înalte pentru pacienții cu hemopatii maligne conform standardelor internaționale;</p> <p>Implementarea investigațiilor citogenetice;</p> <p>dotarea Departamentului oncologie radiologică al Institutului Oncologic cu:</p> <p>– 2 acceleratoare liniare cu funcții de radioterapie cu intensitate modulată și VMAT, ghidate de imagini;</p>
5.1.1	Evaluarea sistemului actual de raportare a cazurilor de cancer pentru identificarea punctelor slabe și estimarea capacităților	1 raport de evaluare elaborat	Trimestrul IV, 2024	MS IMSP IO		<p>Indicator realizat</p> <p>Au fost identificate punctele slabe și estimate capacitățile</p>
5.1.2	Elaborarea și aprobarea conceptului tehnic și regulamentul de activitatea al sistemului informațional automatizat „Registrul Național de Cancer” (SIA RNC)	1 concept și 1 regulament elaborate	Trimestrul IV, 2024	MS IMSP IO		<p>Indicator realizat</p> <p>A fost aprobat Conceptul Sistemului informațional ”Registrul Național de cancer” (SI RNC) și a Regulamentului privind modalitatea de ținere a Registrului național de cancer, prin HG nr. 501 din 10.07.2024.</p> <p>https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=144328&lang=ro</p>
5.1.3	Dezvoltarea SIA RNC în conformitate cu conceptul și cu regulamentul de activitate a SIA RNC	1 SIA RNC funcțional	Trimestrul IV, 2025	MS IMSP IO		<p>Indicator nerealizat</p> <p>Nu poate fi realizat fără subacțiunea 5.3.2 și 5.3.3</p>
5.1.4	Actualizarea clasificărilor	Clasificatoare actualizate	Trimestrul IV, 2025	MS IMSP IO		<p>Indicator nerealizat</p> <p>Nu poate fi realizat fără subacțiunea 5.3.2 și 5.3.3</p>

	maladiilor oncologice pe baza clasificatoarelor internaționale pentru adulți și copii					
5.1.5	Dotarea Secției Registrului național de cancer cu echipament și asigurarea funcționalității acestuia	1 secție dotată	Trimestrul IV, 2025	MS IMSP IO		Indicator realizat Secția Registrul Național de Cancer a fost asigurată cu stațiile de lucru pentru prelucrarea datelor pentru personalul angajat la moment.
5.1.6	Elaborarea bazelor de date pentru screeningul și depistarea precoce a cancerului glandei mamare și a screeningului colorectal	2 baze de date elaborate	Trimestrul IV, 2025	MS CNAM IMSP IO		Indicator nerealizat
5.1.7	Dezvoltarea Registrului național de cancer la copii ca parte integrantă a SIA RNC	1 registru pentru copii integrat în SIA RNC	Trimestrul IV, 2025	MS IMSP IO		Indicator realizat În cadrul Registrului Național de Cancer sunt înregistrate toate cazurile pentru copii (ca registrul populațional).
5.1.8	Evaluarea SIA RNC prin IARC	1 raport de evaluare IARC anual	Trimestrul IV, 2025	MS IMSP IO	OMS IARC	Indicator realizat A fost elaborat Raportul de evaluare (Report and recommendations on the cancer registration in Moldova) de către Anton Barchuk, expert IARC (Agenția Internațională pentru Cercetarea Cancerului), iunie 2025.
5.2. Instruirea personalului din serviciul Registrul național de cancer						
Indicatorul de rezultat:			Sursa:		Valoarea de referință:	
					Ținta:	

5.2.1	Elaborarea de curricula și a planului de instruire a utilizatorilor SIA RNC privind raportarea cazurilor	1 curriculum și 1 plan aprobate	Trimestrul IV, 2025	MS IMSP IO	OMS IARC	Indicator nerealizat Nu poate fi realizat fără subacțiunea 5.3.2 și 5.3.3.
5.2.2	Organizarea instruirilor de specialitate pentru colaboratorii SIA RNC, în special pentru pozițiile de epidemiolog și de specialist în prelucrarea datelor	2 instruiți organizate	Trimestrul IV, 2025	MS IMSP IO	OMS IARC	Indicator realizat parțial Au fost efectuate instruiți interne pentru colaboratorii SIA RNC, în vederea ocupării și consolidării poziției de specialist în prelucrarea datelor, cu utilizarea instrumentelor analitice precum RStudio și Python. În ceea ce privește poziția de epidemiolog, sunt necesare resurse financiare dedicate pentru participarea la programe de instruire și perfecționare profesională peste hotare.
5.3. Crearea sistemului informațional automatizat „Registrul național de cancer”						
Indicatorul de rezultat:			Sursa:		Valoarea de referință:	
					Ținta:	
5.3.1	Elaborarea documentației tehnice referitoare la SIA RNC	Documentația tehnică elaborată	Trimestrul IV, 2025	MS IMSP IO		Indicator realizat Caietul de sarcini elaborat
5.3.2	Dezvoltarea tehnică a SIA RNC	1 SIA RNC funcțional	Trimestrul IV, 2025	MS IMSP IO		Indicator nerealizat Nu poate fi realizat fără resurse financiare alocate
5.3.3	Implementarea SIA RNC la nivel național	1 SIA RNC implementat la nivel național	Trimestrul IV, 2025	MS IMSP IO ANSP		Indicator nerealizat Nu poate fi realizat fără resurse financiare alocate